İnsanlık tarihine yön verenler

FLORENCE NIGHTINGALE

Çağdaş hemşireliğin Britanyalı öncüsü

FLORENCE NIGHTINGALE

Pam Brown

DİZİDEKİ DİĞER KİTAPLAR

Abraham Lincoln, Anna Sproule
Albert Schweitzer, James Bentley
Bob Geldof, Charlotte Gray
Charlie Chaplin, Pam Brown
Dalai Lama, Christopher Gibb
Eleanor Roosevelt, David Winner
Lech Walesa, Mary Craig
Louis Pasteur, Beverley Birch
Mahatma Gandhi, Michael Nicholson
Maria Montessori, Michael Pollard
Marie Curie, Beverley Birch
Martin Luther King, Valerie Schloredt ve Pam Brown
Mihail Gorbaçov, Anna Sproule
Nelson Mandela, Benjamin Pogrund
Teresa Ana, Charlotte Gray

Resim Kaynakları:
J.Bethell: 11 (alt), Bridgeman Sanat Kütüphanesi: 12, 24, 50, Forbes Koleksiyonu 13, 33 (üst), Giraudon 17, Royal Holloway Koleji 54, Victoria ve Albert Müzesi 33 (alt): Manchester Kent Sanat Galerisi: 31, Mary Evans Resim Kütüphanesi 34, Fotografik Güzel Sanatlar Kütüphanesi:4, Fotomas İndex: Kapak, 23, 24(alt), 44(alt),GLC Fotoğraf Kütüphanesi: 10, 9, 35, 36, 41(sol), 46, 57(üst), 59, Resimli Londra Haberleri: 11, 28, 32, 38, 52, Mansell Koleksiyonu: 14,15, 18, 29, 44(sol),Ulusal OrduMüzesi: 40(üst), 42, Ulusal Portre Galerisi: 8, 16, 43, National Trust: 8, 57(alt, her ikisi), Kraliçe'nin yüksek izinleriyle, Kraliyet Koleksiyonu: 30, Kraliyet Hemşirelik Koleji: 41(sağ), George Weidenfeld & Nicholson Ltd.: 20, Welcome Tıp Müzesi: 40(alt): Zefa Resim Kütüphanesi:48.

Haritalar, Geoffrey Pleasance tarafından çizilmiştir.

1988 yılında İngiltere'de yayımlanmıştır.
16 Chalk Hill, Watford,
Herts WD1 4BN, İngiltere
Exley Publications.

Telif Hakkı © Exley Publications, 1988

İngiliz Kütüphanesi'nde kataloglanan yayım bilgileri
Brown, Pam
Florence Nightingale - (İnsanlık tarihine yön verenler)
1. Tıp. Hemşirelik. Nightingale, Florence, 1820-1910
I. Başlık.
II. Diziler.
610.73'092'4

ISBN 975-8030-06-X

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, Yayımcı'nın yazılı izni olmaksızın, mekanik ya da elektronik yöntemlerle fotokopi çekme, banda kaydetme, bilgi depolama ve dönüştürme de dahil olmak üzere, hiçbir şekilde çoğaltılamaz, yeniden yayımlanamaz.

1996'da Türkiye'de yayımlanmıştır.
İlkkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri
Özveren Sokak 32/1 Maltepe-ANKARA
Tel: 0.312. 231 73 74 Fax: 0.312. 231 73 79

Türkiye Editörü: Sezai Kaynak
Çeviri: Leyla Onat
Dizgi: İlkkaynak Ltd. Şti.
Seri editörü: Helen Exley.
Resim araştırma: Kate Duffy.
Araştırma: Diana Briscoe.
Yazı işleri sorumluları: Gail Jarret ve Margaret Montgomery.

1996'da Singapur'da basılmıştır.

FLORENCE NIGHTINGALE

Çağdaş hemşireliğin Britanyalı öncüsü

Pam Brown

İLKKAYNAK
KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ

Nightingale ailesi yurtdışında

Ter içindeki altı at, geçidi sarsıntılarla aşarken, Baba, okuduğu Yunan şiirleri kitabından başını kaldırmadı. Çünkü İtalya'nın yolları, Fransa'nın yollarıyla kıyaslanamayacak kadar kötüydü. Anne, kilime sarılmış uyuklarken, biraz irkilir gibi oldu ama telaşlanmadı. Florence, dışardaki grubu izlerken, ablası Parthenope somurtuyordu.

1883 yılının Şubat ayıydı ve Nightingale ailesi, Avrupa'yı geziyordu. Araba, içine dokuz ya da on kişi sığacak genişlikteydi ve rahat kullanımlarına olanak sağlanacak biçimde hazırlanmıştı. Hizmetçiler, üstte oturuyorlardı. Havanın güzel ve manzaralı olduğu zamanlarda, Florence ile ablası onlara katılıyordu.

Araba, ne denli geniş olursa olsun, korkutucu yollarda ilerlemek ve pire bürümüş hanlarda gecelemek, bu yolculuğu zor bir serüvene dönüştürüyordu. Bunun için de, dayanıklı ve yürekli olmak gerekiyordu. Yine de Nightingale ailesinin fertleri, özellikle Florence, bu yolculuktan büyük keyif alıyordu. Geçen Eylül'de İngiltere'den ayrıldıktan bu yana, anı defterine gördüklerini ve yaşadıklarını ayrıntılarıyla not etmişti. Her şey, evdeki yaşamlarının aksine heyecan doluydu ve... "Binbir gece masallarının gerçekleşmesi gibiydi."

İngiltere'deki yaşamları da kuzenler, teyzeler ve amcalarla dolu hareketli bir yaşamdı ama Florence, orada sıkıldığını hissediyordu. On sekiz yaşındaydı ve somurtuk ablası Parthenope'dan çok daha güzel, akıllı, açık görüşlü ve fazla duyarlıydı. Çok genç yaşlardan beri, tüm yaşamını tehlike içine sokabilecek fanteziler taşıyordu.

Parthenope ya da herkesin çağırdığı gibi Parthe, Florence'dan bir yaş büyüktü ve çalışkan babalarına

Karşıda: Florence Nightingale, varlıklı bir ailenin çocuğuydu. Yaşamını kazanması için çalışması beklenmiyordu. O zamanlarda, bu aile, altı hizmetkarıyla birlikte yedi ay boyunca Avrupa'da, yolculuk yapabiliyordu. Nightingale ailesinin arabası, resimde görünen arabadan çok daha büyüktü. On bir kişiyi ve bagajlarını içine alabiliyor ve altı at tarafından çekiliyordu. (Tablo, Heywood Hardy tarafından yapılmıştır)

değil, dışa dönük annelerine benzerdi. Bay Nightingale'in, kızlarına öğretmeye çalıştığı Yunanca, Latince, Almanca, Fransızca, Tarih ve Felsefe derslerinden hiç hoşlanmazdı. Bir yandan da, Flo'nun bu dersleri sevmesi ve ondan daha hızlı ilerlemesinden rahatsızlık duyardı.

Birçok İngiliz'in yaşadığı, Fransa'nın güney sahillerindeki Nice kentine ulaştıklarında, Florence oradaki balolara ve dans partilerine bayılmıştı. İtalya kıyılarındaki Cenova kenti ise, daha da çok hoşuna gitmişti. Cenova'da, katılacak pek çok balo, izlenecek konser ve opera vardı. Üstelik güzel manzaralı bir kentti. Dahası, kibar ve genç adamlar, iki kızkardeşin peşinden ayrılmamıştı. Özellikle Florence, hepsinin "ilgi odağı" olmuştu. Cenova'dan sonra, Flo'nun 12 Mayıs 1820'de doğmuş olduğu Floransa kentine doğru yola çıkmışlardı.

Florence, bu kenti umduğundan da güzel ve coşku verici buldu. Orada geçmiş, şimdi olduğu kadar canlı gibiydi. Her yerde, muhteşem saraylar, kiliseler, binalarda tablolar ve heykeller vardı. Bunların tümü, oraları gezmek için gelmiş, modaya uygun giyinmiş şık insanlar kadar canlı görünüyordu. Ve müzik. Kent müzikle doluydu ve Florence, "müzik delisi"ydi.

Balolar, daha önce gördüklerinden de mükemmeldi. Müzik ve neşeyle başı dönen Florence sabahlara kadar dans etti. Kış günleri, ipekler ve danteller içinde ziyaretlerde, danslarda, operalarda, konserlerde, müzikle içiçe yaşayarak geçti. Baharla birlikte, dışardaki eğlenceler dönemi, yani ağaçların altında yeşil çim üzerinde dans ettikleri dönem geldi.

İki yönlü kadın

Yaz dönemini, İtalyan göllerinde geçirdikten sonra, aile İsviçre'ye, Cenevre'ye geçti. Kent, siyasi mültecilerle doluydu ve Florence, o güne dek yaşadığından başka bir dünyayla karşılaştı. Bu dünya, yoksul, sıkıntılı ama yürekli ve kararlı insanların yaşadıkları bir dünyaydı. O zaman, içinde fantezilerle savaşan ve gerçeklere ulaşmaya çabalayan taraf, ağır basmaya başladı.

Parthenope ve Flo. Ağırbaşlı ve kibar genç hanımlar, evlilik öncesinde, zamanlarını okuyarak, müzik dinleyerek, nakış işleyerek ve arada sırada yardıma gereksinimi olan yoksul bir aileyi ziyaret ederek geçirirlerdi. Florence, birçok varlıklı hanımın anlamsız yaşamından tiksinmişti.

O, eğlenceyi, coşkuyu ve güzelliği seviyordu ama içinde disiplini ve düzeni seven bir özellik de vardı. Anıları, coşkuyla doludur ama saatler, randevular, uzaklıklar, her şey, son derece dikkatle ölçülüp, incelenmiştir.

Bu anılarda, resepsiyonların, dansların, manzaraların, tabloların ayrıntıları arasında, yoksulların acıklı yaşamlarıyla ilgili bilgilere de rastlıyoruz. Eğlence ve havailik onun gözlerini kör edememişti ve savaş yüzünden acılar çekmek zorunda kalan insanların sıkıntılarını yakından izleyebilmişti. Avrupa'ya eğitim görmesi için götürülmüştü.

Orada, danstan, müzikten, operadan, resimlerden ve şık mobilyalardan daha fazla şeyler görüp, öğrenmişti.

Florence, o uzun yolculuk ayları boyunca, içinde,

Nightingale ailesinin, Hampshire'daki kır evlerinin, Parthenope tarafından yapılmış başarılı bir resmi. Böyle güzel ve çiçekli bahçesi olan bir evde yaşamak, Florence'ın gözlerini, dünyadaki yoksulluğa ve acılara kapamasını kolaylıkla sağlayabilirdi.

Karşıda:
Nightingale ailesinin güzel evlerinden biri olan Lea Hurst'te, pencere kıyısında kitap okuyan Florence. Florence, içindeki fırtınaları ortaya dökmediği için, ailenin sakin ve uslu kızı görünümündeydi. Ama o günlerde bile, çok değişik duyguların etkisindeydi.

bütün yaşamını değiştirecek olan bir sır saklamıştı.

7 Şubat 1837'de, özel bir notunda şöyle yazar: "Tanrı benimle konuştu ve beni görevlendirdi." O günden sonra Florence, bir gün, bu görevin ona açıkça belirtileceği ve ne kadar zor olursa olsun yerine getirmesinin isteneceği o günü bekledi. Yaşamının, belli bir amacı olduğuna inanmıştı. Ama bu görevi anlayabilmesi için on altı yıl daha geçmesi gerekecekti.

Evdeki gölge

1839'da, İngiltere'ye döndüklerinde, Florence'ın yaşam biçimi değişmedi. Ailesi, onun içindeki fırtınadan habersizdi ve Nightingale ailesinin fertleri, yaşamlarını Londra'daki evleriyle kır evleri arasında gidip gelerek geçiriyorlardı. Florence'la karşılaşan herkes, onun canlı bakışları, parlak kestane renkli saçları, zarafeti ve zekasından etkileniyordu. Yaşam doluydu, akıllıydı ve yaz boyunca dans edip eğlenmişti. En iyi arkadaşı Marianne'in erkek kardeşi Henry Nicholson, onunla evlenmek istiyordu ve Marianne, Florence'ı razı edebilmek için elinden geleni yapmıştı.

Annesi Fanny'nin, kızı için büyük umutları vardı- parlak bir evlilik, büyük topraklar ve Londra'da ev sahibi bir damat. Onun mükemmel bir ev sahibesi olacağına inanıyordu. Florence, onun bu isteğini gözardı ediyordu. Zaman zaman tümüyle unutmayı başarıyordu. Ama günler geçtikçe, bu düşünceler onu

Florence Nightingale'in, az bulunur gençlik fotoğraflarından biri.

Ailesinden kaçtıktan sonra, çocukluğunun şık sosyetesine sırtını dönmüş ve basit bir biçimde giyinmeye başlamıştı.

daha fazla rahatsız etmeye başlamıştı.

O zamanın iyi yetiştirilmiş genç kızlarının, sessiz, kibar, oldukça dindar ve ufak tefek işlerle ilgilenen kişiler olması beklenirdi. İşleri hizmetçiler görürdü. Evin erkeği, dışarıda mesleğini sürdürürdü ve kibar bir bayanın meslek edinme olasılığı yok denecek kadar azdı.

Yine de, işçi sınıfından kızların, fabrikaların sıcağı ve gürültüsü içinde, sabahtan akşama dek çalışıp ter dökmeleri normal karşılanıyordu. Bu genç kızlar, belleri bükülene dek bu zor işlerde çalışıyorlar ya da varlıklı hanımların giysilerini, beylerin gömleklerini dikmek için çok az para aldıklarından dolayı sokaklara düşüyorlar, fahişelik etmek zorunda kalıyorlardı.

Hali vakti iyi olan kadınlar da, başka türlü acı çekiyordu. Yaşamları dar, sıkıcı ve anlamsızdı. Erkekler, düşünceleri olan kadınlardan pek hoşlanmıyorlardı. Bir avuç kadın, yazar ya da ressam olarak aradan sıyrılmayı başarmıştı ama onlar bile

büyük sorunlarla karşılaşıyorlardı. Kadınların iyi bir evlilik yapmaları, aile kurmaları, boyun eğen ve destekleyen kişiler olmaları bekleniyordu.

Florence ise iyi eğitimli, düşünen ve sorumluluk duyan bir insandı. Yemeklere ve danslara davet edilmedikleri günlerde, şömine başında oturulan uzun gecelerde yapılan nazik ve anlamsız sohbetlerden boğulmaya başlamıştı. Çığlıklar atarak evi başlarına geçirmek istiyor, ama dilini ısırarak susuyor ve giderek daha mutsuz bir genç kıza dönüşüyordu. Ruhsal sağlığının bozulması kaçınılmazdı. Ailesi, onu, Londra'daki teyzesi Mai'in yanına göndermeye karar verdi. Oradaki hareketli yaşam sayesinde, bu mutsuz ve kederli halinden kurtulabileceğini düşünmüşlerdi.

Kraliçe Victoria, Prens Albert'la evlenmek üzereydi ve Flo bu coşkuya kendisini kaptırmış gibiydi. Daha iyi görünüyordu. En azından umutsuzluk içindeymiş gibi bir durumu yoktu. Yaşamını, anlamsız küçük şeylerle dolduruyordu. Karakterinin bir yanı, hâlâ bunlardan keyif alıyordu, ama derinde bir yerlerde, zamanın anlamsız bir biçimde israf edildiğinin bilincini taşıyordu. Yaşamı hep böyle mi geçip gidecekti?

Florence, yapacak bir işin özlemi içindeyken, kadınların çoğu yoksullukla cebelleşiyordu. Florence'ın tersine, bu kadınlar uzun saatler boyu, boğaz tokluğuna çalışıyorlardı.

Matematik

Olumlu bir şeyler yapma özlemiyle yanan Florence, matematik çalışmaya karar verdi. Böylece, yorgun, karışık zihnini, disiplinli ve kesin kuralları olan bir şeye yoğunlaştırabiliyordu. Mai teyzesi onun gereksinimlerini anlayabiliyordu. Fanny'ye, "Flo ile birlikte altıda kalkıyor, ateşi yakıp çalışmaya başlıyoruz. Enerjisini kullanabileceği düzenli bir işi olsa, tüm gücü ve coşkusuyla çalışsa, eminim çok daha mutlu bir kız olacak," diye yazıyordu.

Ama annesi Fanny, aynı düşüncede değildi. Ona göre, Florence'ın kaderi evlenmek ve aile yetiştirmek olmalıydı. Böyle bir yaşamda, matematiğin ne gibi yararı olabilirdi? Aydın bir insan olan Bay Nightingale bile, tarih ya da felsefe öğrenmesinin daha yararlı olacağı düşüncesindeydi.

Ne var ki Flo, onun kurtuluşu olacak kararlı ve inatçı çizgisini geliştirmişti. Matematikten ayrılmadı.

Florence'ın annesi Fanny, kızını bir türlü anlayamadı. Çünkü kendisi yaşamın eğlenceli yanını seviyordu.

O zamandaki dindar insanların çoğu, her insanın nasıl yaşayacağını Tanrı'nın belirlediğine inanırlardı. Varlıklılar, Tanrı'nın, onların varsıl ve başarılı yaşam tarzını onayladığını sanırlardı. Aşağı tabakadaki insanların, onlara hizmet etmek için yaratıldığını düşünürlerdi. Yalnızca vicdan sahibi olanlar, yoksulların açlıktan ölecek durumlara geldiklerini anlayabiliyorlardı. Yaşam biçimindeki karşıtlıklar çarpıcıydı.

Florence ne yapsa faydasızdı. Bir süre sonra, evine dönmüş ve gitgide daha mutsuz biri olmaya başlamıştı. Çalışmalarını tek başına sürdürmeye çabalıyordu. Sabahın erken saatlerinde uyanıyor, ötekiler yataktan kalkana dek, Yunanca, Felsefe ve Matematik çalışıyordu.

Yaptığı küçük işler içinde boğulduğunu hissediyordu. Henüz yirmi iki yaşında, hep ortalarda olması beklenen bekar bir kızdı. Yardımcı olması bekleniyordu. Bu nedenle, her zaman meşguldü ama yaptıkları, ona göre önemsiz şeylerdi. Yaşamı hiçbir yere gitmeyen, amaçsız bir yaşamdı.

Uyanınca

Florence, varlıklı insanlarla yoksulların arasında büyük uçurumların var olduğu bir dönemde yaşamıştı.

O, çevresindeki birçok varlıklı insanın yaptığı gibi, bu acılara gözlerini kapatmadı. Yazın, Nightingale ailesinin kır evinde, çevredeki yoksulları ziyarete gidiyor, onlara çorba ve para götürüyordu. Varlıklı insanların sofralarına bakıyor, yiyecekle dolup taştığını görüyordu. Varlıklı kadınların, yaşamlarını saçma sapan işlerle harcayışlarını izliyordu. Bu kadınlar, açlıktan nefesleri kokan zavallı kızların bütün gün ve gece, mum ışığında diktikleri giysileri giyiyorlardı.

Şöyle yazıyordu: "Aklım, sürekli insanların yaşadıkları acılarla meşgul... Başka bir şey düşünemiyorum. Gördüğüm insanlar, dikkatsizlik, yoksulluk ve hastalıkla perişan olmuş kişiler." Yararlı olmak için çırpınıyordu, ama ne yapabilirdi ki? Yoksullara yardımcı olmak pek iyi karşılanmıyordu.

Görevini belirlemek

1844 yılında, yirmi dört yaşındayken, birden ne yapabileceğini anladı. Hastanede, hastalara yardım edebilirdi. Bugün, böyle bir istek akıllıca ve saygıdeğer bir çaba olarak görülebilir. Ama o zamanlar tümüyle olanaksızdı.

Hastaneler, insanların girmemek için çabaladığı korkulacak yerlerdi. Karanlıktı, pisti ve kötü yönetilirdi. Çeşitli hastalıkların pençesindeki hastalar, tek koğuşa tıkılır, hatta aynı yataklarda yatırılırdı.

Bu yağlıboya tablo, Florence'ın aile çevresini gösteriyor. Her şeyi erkekler idare ediyordu. Florence'ın güzel görünmesi, çiçek düzenlemesi ve şarkı söylemesi bekleniyordu. Yemek pişirme konusuna bile ilgi gösteremezdi, çünkü bunu hizmetçilerin yapması gerekirdi. Florence, bu kalıpları kıran ilk kadınlardan biriydi. Evlenmeye karşı çıktı, ailesinden ve çevresinden ayrıldığı için çok üzüntü çekti. Kendi uğraşını sürdürebilmek için büyük bedeller ödedi. (Tablo, George Smith tarafından yapılmıştır)

Uyuklayan sarhoş bir hemşirenin resmi. O zamanlarda, hemşirelerin kötü ünleri vardı. Toplumun cahil ve tembel atıklarıydı onlar. Bu imge, Flo'nun hastanede çalışmaya niyetlenmesi üzerine ailesinin nasıl telaşa düştüklerini bize anlatabilir.

"Genellikle her koğuşun bir hemşiresi vardı. Bu hemşire, yerleri süpürür, toz alır, ateşi yakar, külleri döker, kömür taşır ve sabahın altısından, akşamın altısına kadar durmaksızın çalışırdı. Düzgün izin günleri bile yoktu. Ancak bu işlerini bitirdikten sonra, hastalarla ilgilenebilirdi. Hemşirelere bahşiş verebilen hastaların çarşafları değişirdi. Bahşiş veremeyecek kadar yoksul olanlar, ölene dek beklerlerdi."

Elizabeth Burton
"Victoria Dönemi İnsanları"
(The Early Victorians at Home)

Bacağı kırık bir adamın, veremli biriyle aynı yatağı paylaşması sık görülen bir şeydi. Hijyenin anlamını henüz kimseler bilmiyordu. Birçok hastanenin tahta zeminleri hiç fırçalanmazdı, duvarlar nemden yosun tutmuş durumdaydı. Hastaların arkadaşları ve akrabaları, içeriye içki bile sokuyorlardı. Şilteler sırılsıklamdı ve çarşaflar, çoğu kez hastadan hastaya bile değişmezdi.

Doktorlar, ameliyat öncesinde ellerini yıkamazlar, ameliyat odasına sokak giysileriyle girerler, yalnızca üstlerine, giysilerini kanlanmaktan koruması amacıyla hiç yıkanmayan kirli ceketlerini giyerlerdi. Merhamet melekleri olmaktan çok uzak olan hemşireler, sarhoş, dikkatsiz ve pis olmakla ünlüydüler. İnsanlar hemşireleri küçümserlerdi. Bu pislik yuvalarında ancak, en kötü durumdaki kadınlar çalışırdı. Hiçbir kibar bayan, oradaki sahnelere, seslere dayanamazdı. Florence, bu isteğini ailesine söylemeye bile cesaret edemiyordu.

İlk adım

1844 yılının yazında, Amerikalı hayırsever Dr. Samuel Howe, Florence'ın ailesiyle kalmaya geldi ve genç kız ona şu soruyu sordu: Onun gibi saygıdeğer bir genç kız hemşire olamaz mıydı? Howe, bunun zor olacağını ama olanaksız olmadığını söyledi ve onu yüreklendirdi. Bir yıl geçti ama Flo, hâlâ bir çıkış yolu bulamıyordu. Hemşire olabilmesi için eğitim görmesi gerektiğini düşünüyordu ve bu amaçla bir sağlık kurumunda eğitim almaya karar verdi.

Annesi dehşete düşmüştü. Parthe krizler geçiriyordu. Onların Florence'ı hastanede ha! Bu söz konusu bile olamazdı.

Flo savaşıyor

1845 yılına dek, Florence tam anlamıyla umutsuzluğun kıyısına gelmişti. "Derinlere batmaya başlamıştım," diye yazıyor. Ailesinin ve arkadaşının ısrarlarına karşın, Henry Nicholson ile evlenmeyi reddetmişti. Artık seçtiği mesleğe devam etmek

niyetindeydi. Gizlice, hastane raporlarını inceliyor ya da hastanelerin işleyişi ve daha iyi koşulların sağlanması için yapılması gereken şeyleri anlatan yazıları okuyordu. Güneş doğmadan masasının başına geçiyor, dostlarından, Alman hastaneleri ve Fransız hastaneleriyle ilgili bilgileri, en küçük ayrıntısına dek alabilmek amacıyla mektuplar yazıyor, yazıyor, yazıyordu.

Kahvaltı saatinde, saçını başını düzeltip, kağıtları ortadan kaldırıyor ve iyi bir geç hanımın yapması gereken anlamsız işleri yerine getirmek için aşağıya iniyordu. Kimse onun hazırlıklarından haberdar değildi. Ekim 1846'da, yirmi altı yaşındayken, dostlarından biri ona, Almanya'nın Kaiserwerth kentindeki Deaconesses Enstitüsü ile ilgili bilgi gönderdi. Bu kurumda, din kadınları hemşirelik yapıyorlardı. Bu, karanlıkta bir umut ışığıydı. Annesi, herhalde, iyi ünü olan böyle bir kurumda çalışmaya gitmesine karşı çıkmazdı.

Yine de söylemeye cesaret edemiyordu. Ciddi ve yoğun çalışma temposu ve büyük bir umutsuzlukla çabalaması, onu hasta ediyordu.

Florence, hastaneye ayak bastığı ilk gün, hastane sisteminin değişebilmesi için, hemşireliğin saygıdeğer bir uğraş durumuna getirilmesi gerektiğini anladı. Yaşamı süresince, hemşireliği en saygı duyulacak mesleklerden biri durumuna getirdi. Daha sonraları şöyle yazmıştı: "Hasta üşümüşse, ateşlenmişse, yemekten sonra rahatsızlanmışsa, yatak yarası olmuşsa, bunlar hastalığın değil, hemşireliğin hataları yüzünden gerçekleşmiştir."

Sidney Herbert. Yaşamı boyunce Florence'ın sadık dostu oldu ve Kırım Savaşı sırasında, Savaş müsteşarıyken, Flo'nun hemşireleri örgütlemesini istedi. Ölene değin Florence'ın hizmetinde çalıştı denebilir.

Roma'ya Dönüş

1847 yılının sonlarında, Florence, yirmi yedi yaşındayken, sinirsel bir bunalım geçirdi. Onun için endişelenen dostları, Charles ve Selina Bracebridge, değişikliğin iyi geleceğini söyleyerek, onu Roma'ya götürdüler.

Orada geçirdiği altı ay, Florence'a sağlığını geri verdi. Roma'da, gelecek yıllarda onun için çok önemli olacak kişiyi, Sidney Herbert'ı tanıdı. Aralarındaki ilişki duygusal bir bağ değildi, ileride uzun yıllar bir arada çalışacaklar ve önemli işler yapacaklardı.

Roma'daki günleri yalnız eğlenceyle geçmedi. Florence, iyi işletilen bir öksüzler yurduna girmeyi başarmış ve böyle yerlerin nasıl düzenlendiğini yakından görmüştü. Her zaman yaptığı gibi yine, dikkatle ve özenle not alıyor, gördüklerini ve yaşadıklarını kaydediyordu.

Ama eve dönünce, yine aynı düzen içine girdi. Roma seyahati çok iyi geçmişti, ama onun sorunlarını çözümleyememişti. Annesi ve ablası, sürekli başının etini yiyor ve bir türlü Flo'nun, onlar gibi yaşamak istemediğini anlayamıyorlardı.

Evliliğe "Hayır"

1849'da, yeniden büyük bir umutsuzluk içine düştü ve neredeyse intihar edecekti. Marianne'in kardeşiyle evlenmek istemiyordu. Onu geri çevirmek pek zor olmamıştı. Ama şimdi, 1842'de tanıştığı bir adam için, Richard Monckton Milnes için, derin duygular besliyordu. Florence'ın daha sonraları söylediği gibi, o çok akıllı bir kişiydi ve"taptığı adamdı."

Ama, şimdi, eskisinden daha da derinden anlıyordu ki, evlilik ona göre değildi. Evlenirse, görevini yerine getiremeyecekti.

O yaz, büyük bir özveriyle, evlilik önerisini geri çevirdi.

Bu olay, onu çok yaralamıştı.

Annesi, çok öfkelenmişti.

Florence, arkadaşlarıyla Mısır'a gitmeye ve gördüklerinden ders almaya karar verdi. Notlar aldı, uzun uzun okudu ama yine de aklının yalnızca bir bölümü yaptıklarından mutluydu. Öteki bölümü ise, büyük bir başarısızlık içinde olduğuna inanıyordu.

Mısır'daki bu sıkıntı, ona yeni bir kararlılık gücü verdi. 31 Temmuz günü, Almanya'ya Kaiserwerth'e gitti. Oradaki papazlardan biri, Avrupa'yı dolaşırken, daha iyi hemşireler edinmek gerektiğine inanmıştı. Yöresel bir hastane açmış, "Genç Hıristiyan kadınları hemşirelik yapmak istemez mi?" diye sormuştu. Florence, orada, saygıdeğer dindar kadınların hemşire olarak çalıştıklarını gördü. İki hafta orada kaldı ve ayrılırken "artık hiçbir şeyin ona rahatsızlık veremeyeceğine" inanacak kadar cesaretlenmişti.

Orada uzun süre kalamamıştı ama gördükleri, Kaiserwerth kadınlarının çalışmaları hakkında bir yazı hazırlamasına yetmişti. Tanıştığı kadınlarla konuşuyor, bütün günlerini çay partilerinde ve araba gezintilerinde ziyan etmeyip bu tür işlerde çalışmaları için onları yüreklendiriyordu.

31 Ağustos'ta evine döndü. Cebinde yavru baykuşu Athena vardı ve kendisini güçlü hissediyordu. Büyük

"Yoksullar için Doktor", J. Leonard tarafından yapılmış bir tablo. Kent halkı, kötü evlerde ve uzun saatler fabrikalarda çalıştıkları için sağlıklarını yitiriyorlardı. Bu tablodaki doktor gibileri Florence'a, yoksullar için çalışma gücü vermişti.

Florence her fırsatta, hastaneleri ziyaret ediyordu. Çoğu kez, iki kişi aynı yatakta yatardı. Çeşitli hastalıkları olan insanlar, bir arada, aynı koğuşta bulunurlardı. Hastaneler öyle kötü kokardı ki, sık sık parfümleyerek bu kötü kokuyu yok etmeye çalışırlardı. Doktorlar dolaşırken, burunlarını mendilleriyle kapatırlardı. Florence Nightingale, daha sonraları şöyle yazmıştı: "Hastanelerin ilk görevi, hastalara zarar vermemektir."

serzeniş ve paylamayla karşılandı.

Parthe, her zamanki isteri krizine tutulmuştu. Annesi Fanny, öfkeyle köpürüyor, bir daha Kaiserwerth sözcüğünü ağzına bile almamasını istiyor, ailenin yüzkarası olduğunu söylüyordu. Onun tüm çabalarına karşın Florence, istediği gibi biri olamamıştı ve onları hep utandırıyordu.

Parthe ile altı ay

Florence, artık otuz yaşlarında bir kadındı ve on yedi yaşındayken, kendisine gelen çağrıyı duyduğu o günden bu yana, amacına bir türlü yaklaşamamıştı. Tek istediği, Kaiserwerth'e gidebilmek için ailesinin izniydi.

İyi eğitilmiş saygıdeğer bir kadının özgürlüğü için savaşım vereceğini düşünürsünüz, değil mi? Ama yıl 1990 hatta 1950 değil, 1850'iydi. Orta sınıf Victoria dönemi ailesinde, yaşı ilerlemiş bile olsa, evlenmemiş genç kızlar, çocuklar kadar ailesinin baskısı altında olurlardı.

Artık her şey daha da kötüydü. Parthe, gittikçe daha isterik ve hasta biri olup çıkmıştı. Annesiyle babası, Florence'ı duygusuzlukla ve ablasını önemsememekle suçluyorlardı. Florence, hemen hemen bir yıl evden uzaklaşmıştı ama Parthe, evde kalıp bunalmıştı. Bu bencil yolculuğunun cezası olarak, Flo'nun, altı ayını Parthe'a hasretmesini bekliyorlardı. Florence bir kez daha boyun eğmek zorunda kalmıştı.

Altı ay sonra, bu görevi biter bitmez Sidney Herbert ve karısını ziyaret etmek amacıyla evden ayrıldı. Herbert ailesi, onun hemşire olmak için duyduğu büyük arzuya önem veriyor ve onu yüreklendiriyordu. Florence, ilk kadın doktorlardan biri olan Dr. Elizabeth Blackwell ile tanışma olanağını buldu. Ondan öğrendi ki, kararlı olursa bir kadının da yapabileceği pek çok şey vardır. O zaman, bir görevi yerine getirmek istiyorsa, kesin kararlı olması gerektiğine inandı.

Ailesinin, bu isteğini hiçbir zaman kabullenemeyeceğini anlamakla ilk adımını attı. 1851'in Haziran ayında,"Onlardan ne anlayış ne de yardım bekleyebilirim. Uzun zamandır beni anlamaları için yalvarıyorum... Yıllardır bir çocuk muamelesi görüyorum ve beni bir çocuk gibi denetlemelerine izin verdim," diye yazıyordu.

Bu satırları yazdıktan iki hafta sonra, Florence'ın Kasierwerth'e gitmesi için planlar yapıldı. Ailesi, onu daha fazla durduramadı ama annesi hiç değilse nereye gittiğini ve niçin gittiğini kimselere söylememesini istedi. Annesiyle ablası, onunla birlikte Almanya'ya gitmeye karar verdiler ve çevredekilere, üç haftalığına kızlarını Carlsbad'daki kaplıcalara götürdüklerini söylediler.

Kasierwerth'te yaşam

Oradaki yaşam zordu. Yiyecek basit ve kıttı. Öğrenciler saat sabah beşte kalkıyorlardı ve yemek tatili on dakikaydı. Çalışmanın dışında, sık sık yere diz çöküp Tanrı'ya yalvarmakla ve dua etmekle günlerini geçiriyorlardı. Florence, o güne değin olmadığı kadar mutluydu. Sonunda kurtulmuştu. Başından beri yapmak istediği şeyi, 31 yaşında başarmıştı.

Florence, amacını bulmuş bir insanın kendine karşı saygısını duyumsayarak, ailesine son bir rica mektubu yazdı ve onu anlamalarını istedi. "Bana zaman verin, inancımı güçlendirin. Bana güvenin ve yardım edin... Hayır dualarınızı gönderin," diye yazmıştı. Annesiyle ablası onu yanıtlamadılar. Florence, bir daha onların yardımını ve anlayışını istemedi.

Cassandra

Florence, Kaiserwerth'ten, annesi ve ablasıyla geri döndü. Hemşirelik eğitimine, Londra'da bir hastanede devam etmeye niyetliydi. Ama evde, babasını önemli bir göz rahatsızlığı içinde buldu. Adamın Florence'a gereksinimi vardı ve kız, ona bakmayı reddemezdi. Özel bir tedavi görebilmesi için bir yolculuğa çıktılar ama bu yolculuk Flo'nun yaşamında, önemli bir dönüm noktası oldu. Eve döndüklerinde babası, artık ondan yanaydı ve anneyle Parthe'a cephe almış durumdaydı.

"Geç evlenme yaşı, düşük evlenme oranı, savaşlar ve göçler nedeniyle, büyük bir kız işçi gücü oluşmuştu. Yalnız yaşayan bu kadınların, toplumsal baskılar nedeniyle, baskın erkek gücüyle rekabete girmeleri engelleniyordu. Evlenmiyorsa, evde oturup çiçek düzenlemeli, annesine çay partisi hazırlamakta yardım etmeli ya da hasta yoksullara et suyu ve jöle taşımalıydı."

Madeleine Masson "Hemşireliğin Resimli Tarihi" (A Pictoral History of Nursing)

"Bu dünyada benim görevim nedir? Son iki haftadır ben ne yaptım? "Evdeki Kız Evlat" kitabını babama ve Mackintosh'dan iki bölüm, ve "Sybil"in bir cildini anneme okudum. Yedi melodi ezberledim. Birkaç mektup yazdım. Babamla ata bindim. Sekiz ziyaret yaptım. Kırda gezindim. İşte hepsi bu."

Florence Nightingale'in anı defterinden - 1846

Florence'ın genç yaşlarda çekilmiş bir fotoğrafı. Utangaç, alçakgönüllü ve sevecendi. Ama, ailesiyle yaşadığı çekişmeler süresince, öyle çelik gibi bir irade geliştirdi ki, ilerdeki uzun kampanyalar dönemi boyunca hiç yıkılmadan dayandı.

Bu dönem içinde Florence, "Cassandra" adlı bir makale yazdı.

Bu yazıda, Victoria dönemindeki varlıklı bir aile kızının, günlük yaşamını anlatıyordu. "Bir türlü yalnız kalamadığımız için, kendimize ayırabilecek iki saatimiz bile yoktu. Bu sosyal ev yaşamı içinde, herkesin sizi somurtuk diye nitelememesi için birkaç dakika arayla, bir şeyler söylemeniz gerekirdi, " diye yakınıyordu.

Yeniden tutsak

Yeniden ailesinin tutsağı olan, sadık protestan Florence, İngiltere'deki Katolik Kilisesi başkanı olan Kardinal Manning'in öğüdünü istedi. Kardinal, protestan olduğu halde Paris'teki Hayırsever Katolik Hemşireler Hastanesi'ne gidip eğitim görebileceğini söyledi.

İngiltere, dinine tutkuyla bağlı insanların ülkesiydi ve Parthe ile annesi Kardinal'in sözlerini duyunca, yeni öfkelere ve krizlere kapıldılar.

Parthe'ın isteri krizleri öylesine arttı ki, sonunda onu Kraliçe'nin doktoru, Sir James Clark'a göstermeye karar verdiler.

Ağustos 1852'de doktor, Parthe'ın İskoçya'daki evlerine giderek bir süre gözetim altında kalmasına karar verdi. Bir süre sonra da kararını verdi. Florence'ı çağırarak, Parthe'ın iyiliği için, onun Parthe'tan uzak yaşaması gerektiğini söyledi. Ablası böylece kendi yaşamını, Florence olmadan yaşamayı öğrenecekti. Ablasının iyiliği için, Florence'ın evden ayrılması gerekiyordu.

Flo özgürlüğü buluyor

Florence, o güne dek ablasına boyun eğdikçe, onun zararına hareket ettiğinin ayırdına varmamıştı. Şimdi, Dr. Clark'ın yardımıyla görüyordu ki, Parthe'm krizlerine aldırmayıp kendi yaşamını sürdürmeye devam etmesi herkes için daha iyi olacaktı.

Paris'e giderek Hayırsever Katolik Hemşireler Hastanesi'nde kalmaya karar verdi. Orada, bir rahibe gibi giyinecek ama rahibelerden ayrı yaşayacaktı. Oraya gidene dek hazırlanması için yalnızca bir ayı vardı.

Bastırılmış enerjisi harekete geçti. Hastaneleri, sağlık kurumlarını, darülacezeyi, sağlık enstitülerini ziyaret etti. Ameliyatları izledi. Doktorlarla birlikte koğuşları gezdi, onların hastaları muayene edişlerini izledi.

Fransız, Alman ve İngiliz hastanelerinde birer anket yaparak yanıtları karşılaştırdı, notlar çıkardı, çizelgeler ve listeler tuttu. Yıllar boyu gizlice yaptığı çalışmalar artık bir işe yarıyordu. Bu alanda uzman olmuştu ve bunu, düzenli ve dikkatli bir araştırmacı olmasına, hatta iyi kararlar alabilmesine borçluydu.

Florence'ın ilk işi

1853'te, Londra'nın Umutsuz Koşullarında Hasta Bayanların Bakımı Enstitüsü'nde (The Institute for The Care of Sick Gentlewomen in Distressed Circumstances in London), idareci olarak işe başladı. Aslında enstitüyü yeniden organize etmek üzere işe alınmıştı. Bütün yaşamı boyunca yapmayı planladığı bu işlerde, sonunda profesyonelce çalışabiliyordu.

Haberler, annesinin ve Parthe'ın yeni krizler geçirmelerine neden oldu. Ağladılar, Flo'yu azarladılar, yemek yemeyi reddettiler, odalarına kapandılar. Baba evden çıkıp gitti.

Flo, onları duymamaya çalıştı ve yeni yandaşı babası, kızının bağımsız hareket edebilmesi için ona bir aylık bağladı. Karısı öfkeden küplere bindi.

Florence, Londra'da bir ev kiraladı. Aile karşı çıktı ama Florence aldırış etmedi. Sonunda kendi ayakları üstünde durabiliyordu.

1 Harley Sokağı

Ağustos 1853'te otuz üç yaşındayken, Florence Nightingale, Londra'nın, Harley Sokağı 1 numaralı binasındaki Londra'nın Umutsuz Koşullarında Hasta Bayanların Bakımı Enstitüsün'deki işine başladı.

Yitirdiğini düşündüğü o uzun yıllar, sonunda çiçek vermişti. Kendisini yeni bir organizasyonun içinde

"Genel bir kural olarak, hemşireler, hastaları yıkamazlardı, hele ayaklarını asla yıkamazlardı. Çok ender olarak, büyük zorlukla, biraz suyla yüzlerini ve ellerini sildikleri görülmüştür. Hastaların yattıkları yataklar pislik içindeydi. Yeni gelen hasta, hemen her zaman, bir önceki hastanın yatak çarşaflarında yatardı ve şilteler çoğunlukla sırsıklam olurdu, temiz şilte çok ender bulunurdu."

Florence Nightingale
1845'te, bir hastane ziyaretinde

"Varlıklı ve saygıdeğer baylar ve bayanlardan oluşan Yönetim Kurulu, yeni idareci işe başlayınca şaşkına döndü. Çünkü onun istekleri devrim yaratıyordu...Kısa da olsa, hastaneleri ve enstitüleri ziyaret ettiği zamanlarda, keskin zekası ve inceleme gücü sayesinde, hemşirelik hizmetlerinin nasıl iyileştirilebileceğini anlamıştı. O bir yönetim dahisiydi ve kendi yöntemlerini kullanıyordu. Şaşkın Yönetim Kurulu, yeni yöneticinin işini, bildiğince yapmasına izin verdi."

Madeleine Masson
"Hemşireliğin Resimli Tarihi"

buldu. Hastaların girip yatacakları bu yeri hazırlaması için yalnızca on günü vardı.

Her kata sıcak su bağlattı. Yemekler, katlara asansörle ulaştırılacaktı. Hastaların, kendi katlarındaki hemşireyi çağırabilmeleri için zil sistemi kuruldu.

Hastane elemanları şaşırıp kalmışlardı. Yeni bir organizasyon olacağını biliyorlardı ama böyle bir şeyi de beklememişlerdi. Bu konularda Florence, hepsinden çok daha ilerdeydi. Uzun süre direnmeye alışması, "hayır" sözcüğünü kabul etmemeyi öğretmişti ona.

Yönetim Kurulu üyeleri, bu olağandışı istekleri görünce hayrete düştüler ve bu iş için Bayan Nightingale'i seçmekle doğru yapıp yapmadıklarını düşünmeye başladılar. Florence, sessizce ilerlerken, isteklerini onlara kabul ettirdi. Gerçekler ortadaydı. Yapabilme olanakları vardı. Yapılmalıydı. Florence, aile yaşamının zincirlerinden kurtulmuş, yenilmeyecek bir kadındı artık. Planladıkları belli belirsiz şeyler değildi, tersine her şeyin nasıl olacağını kesin biçimde belirlemişti. Zil sistemi nasıl çalışacak, ne kadar kömür gerekecekti?.. Kileri ve çarşaf dolaplarını denetleyip düzeltti. Bundan böyle kimse, Bayan Nightingale'den habersiz bir şey yapamayacaktı.

Doğru yukarıya

Muhasebeci, Florence'ın, her hafta hesapları görmek istemesini engellemeye kalkıştı. Ama Florence, açık ve seçik bir şekilde, hesabı her hafta göreceğini bildirdi. Ve gördü.

En ufak ayrıntı bile onun ilgisini çekiyordu. Hastanede, tek fare yemiş çarşaf, kirlenmiş ve kokuşmuş koltuk, çürümüş yastık kalmadı. Eski perdeleri, yatak örtülerine dönüştürdü. Büyük miktarda süpürge, fırça ve toz bezi satın alındı. Hastane mutfağında, dışarıdakinin dörtte biri fiyatına reçeller pişirildi.

Yönetim Kurulu sarsıldı. Hastane personeli de. Kimisi kovuldu, kimisi kaçtı. Florence, daha yetenekli ve çalışkan kişiler buldu.

En büyük sorun, iyi eğitim görmüş hemşire bulmaktı.

Çok zor bir işin üstesinden gelmeye çalışıyordu. Büyük tepkilerle karşılaşıyor ve herkesin hoşuna gitmeyecek kararlar almak zorunda kalıyordu, ama müthiş mutluydu.

Mesleğinde uzman olmadığı halde çok seviliyordu. Hastaların ayakları soğuksa onları ısıtmak amacıyla ovalıyor, umutsuz, dostsuz ve parasız kadınlara yardım etmeye çabalıyordu. Kimilerini, daha kolay iyileşebilmeleri için, cebinden ödeyerek deniz kıyısına gönderiyordu.

Gariptir. Mükemmel bir hemşire olduğu halde, başka insanların ondan korkmasına neden olan soğuk bir yanı vardı. Annesi ve ablasıyla çatışarak geçirdiği yıllar, yüreğini sertleştirmiş gibiydi. Zaten yeterli donanımı olan hastaneler kurabilmek için yumuşaklığa pek de gerek yoktu. Hastaneleri düzeltebilmek için aklını kullanması gerekliydi.

Kısa sürede Florence, alanında uzman oldu ve Harley 1'deki görevi onu doyurmayacak kadar basit görünmeye başladı.

İngiliz hastenelerindeki hataları anlatan, iyi araştırılmış ve sunulmuş yazılar hazırlıyordu. Alanında büyük otorite olarak kabul ediliyordu artık.

Ailesinin, tüm itirazlarına karşın, akıllıca davranarak,onlardan uzak durmaya çalıştı. Onların isteklerini yapacak kukla değildi o. Bir görevi vardı ve onu yerine getirmek zorundaydı. 1854'ün sonunda, Kaiserwerth'deki gibi çiftçi kızlarını, hemşire olarak yetiştirmek amacıyla harekete geçti.

Kadınların haklarını özgürce alamadıkları bu dönemde, Nightingale, erkeklerle eşitmiş gibi çalışıyordu.

Kırım Savaşı

O günlerde İngilizler, gazetelerden, Britanya ordusunun Kırım'daki kahramanlıklarıyla ilgili haberler okuyordu. Britanya ve Fransa, Türk müttefiklerini desteklemek amacıyla Rusya'ya karşı dövüşüyorlardı. Florence, gazeteden Sivastopol'daki savaşı okurken, bir süre sonra oralara gideceğini bilmiyordu. Ruslarla savaşmak için değil, hastalıklarla, düzensizlikle, pislik

1854'te, Londra'nın gettolarını kolera sardı. Florence Nightingale yardım etmek istedi. Oradaki pis fahişeler ve sarhoş adamlarla, enstitüdeki hastaları kadar ilgilendi. Birçoğunu ölürken kolları arasında tuttu. Ne yazık ki, yapabileceği başka bir şey yoktu. Daha sonraları, gettolardaki sağlık koruma koşullarıyla ilgili bir kampanya başlatacak ve bir daha kolera buralara giremeyecekti.

ve soğukla mücadele etmek üzere oralara gidecekti.

Florence Nightingale'in deneyimleri, zekası, yiğitliği ve kararlılığı, o yıllarda çok işe yaradı. Onun bu özellikleri, insanların yalnızca hemşirelere bakışını değil, kadınlara bakışını da değiştirdi.

Bütün savaşlarda olduğu gibi bu savaşta da, insanlar gereksiz yere korkunç ölümlere kurban gidiyorlardı. Yine de bu korkunçluktan iyi bir şey doğdu. Sıradan askere saygı duymayı öğrendiler. Askeri sistemde ve hastanelerin çalıştırılışında reform yapıldı. Bu devrimin anahtarı Florence Nightingale'di.

Florence Nightingale, tarihe Kırım Savaşı'nda yaralıların arasında gezinen, Lambalı Kadın olarak geçmiştir.

Britanya ordusu, dünyanın en iyi ordusuydu. Hiç yenilmezdi: 1854'lerde, Britanya'daki herkes buna inanıyordu. Parlak üniformalı askerler, onları Karadeniz'deki Kırım Yarımadası'na götürecek olan gemilere bindiler. Bayraklar güneşte dalgalanıyor, bando çalıyor, küçük davulcu çocuklar tören kıtasının önünde yürüyorlardı.

Bu güçlü ordu yenildi - başka bir ordu tarafından değil, hastalık, düzensizlik, soğuk ve açlık tarafından.

Askerler, Haziran'da, kuşatma altındaki Türklere yardım etmek üzere denize açıldılar. Kamp kurdukları yer, kolera mikrobunun gelişmesi için çok uygun bir yerdi. Ve salgın hemen baş gösterdi.

Geceleri askerler, denize atılan cesetlerin şapırtılarıyla uyanırlardı. Üç hafta içinde, ordu işe yaramaz hale gelmişti.

Askerler daha sonra, ilgilerini Sivastopol'a çevirdiler. Orduyu ve teçhizatı, Karadeniz'deki Kırım Yarımadası'na taşıyacak kadar gemi yoktu. Bu yüzden askeri liderler, yalnızca taburları taşımaya niyetlendiler. Hayvanlar, çadırlar, ocaklar, tıbbi malzeme, hastane tenteleri, yataklar ve öteki malzeme geride bırakılacaktı.

Askerlerin Karadeniz'i aşmaları on yedi günlerini aldı. Gemilerde, yiyecek ve su sıkıntısı vardı ve kolera hâlâ kol geziyordu.

Adamlar, Eylül'de oraya ulaştıklarında, sırtlarındaki yüklerini bile taşıyacak durumda değillerdi. Büyük bir kısmını geride bırakmak zorunda kaldılar. Yiyecek ve içecekleri olmadığı için, rastladıkları pis su birikintilerinden içmişlerdi. Ve çoğu ishal ve dizanteriden yerlere serilmişti.

Zaferin acısı

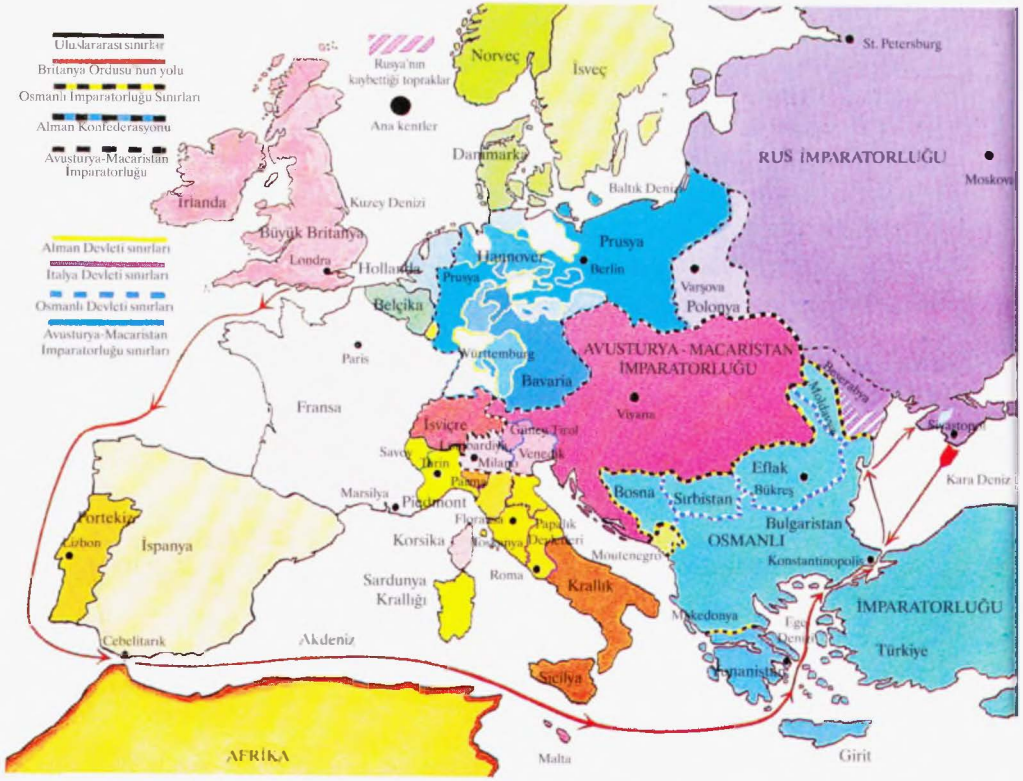
Böylece, Kırım'daki savaş, hastalıktan bitkin, susuzluktan perişan askerler tarafından yapıldı. Yine de, bu hastalar ordusu Alma'yı geçip, nehrin üst kısımlarını topa tuttular ve Rus ordusunun Sivastopol'a çekilmesini sağladılar. Bu savaşta büyük kayıplar verildi.

Keşke hepsi savaş meydanında ölseydi. Tüm tıbbi malzeme kamp yerinde bırakılmıştı. Ne bandaj, ne kırık tahtası, ne de morfin (anestezik) vardı. Lamba, hatta mum bile yoktu. Yaralılar gübreli samanların üzerinde perişan yatarken, doktorlar ay ışığında ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlardı.

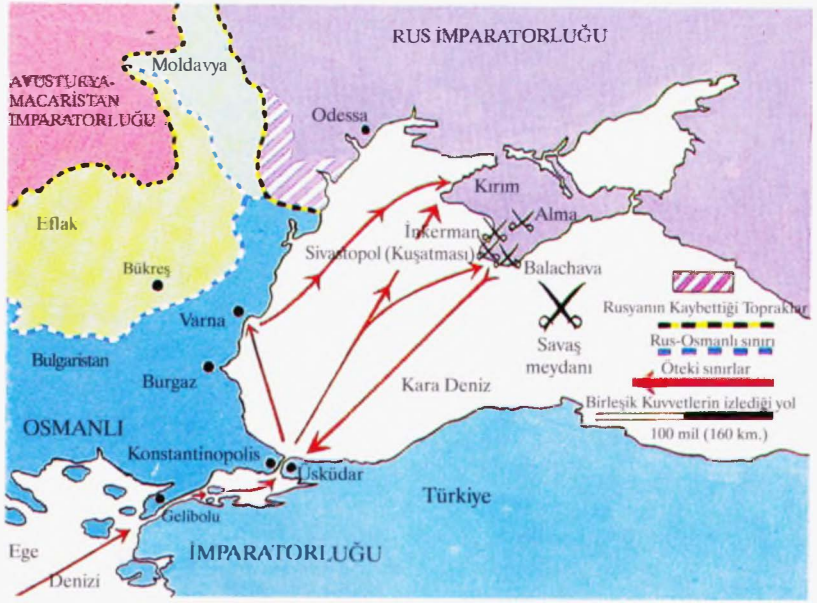
Sonunda, yaralılar ve hastalar, Üsküdar'a dönmek üzere hastane gemilerine bindirildiler. 1500 kadar

Karşı üstte: Kadınlar şık giysileri içinde, askerleri uğurluyorlar. Ordular, Kırım Savaşı'na giderken, kendilerinden çok emindiler. Oraya vardıktan bir hafta sonra, daha ilk savaşlarını bile yapmadan, binden fazla asker hastalıktan öldü.

Karşı altta: Britanya askerleri, ilk savaşlarda büyük acılar çektiler. Yalnızca İnkerman Savaşı'nda iki bin asker öldürüldü. Yaralananlar, inanılmaz zorluklarla karşılaştılar. Çöp tenekeleri içinde taşınarak sahile bırakıldılar. Günlerce, geçen bir geminin onları Karadeniz'in güneyindeki hastaneye götürmesi için beklemek durumunda kaldılar. Hastaneye ulaşanlar bile, yaraları mikrop kaptığı için sonunda öldüler.

Üstte: Kırım'daki Sivastopol'a gitmek üzere yola çıkan Britanya donanmasının yolu. Savaşta, Fransa, Türkiye ve Britanya, Rusya'ya karşı ittifak kurmuşlardı.

Sağda: Önemli savaşlar, Karadeniz'in kuzeyindeki, Balaclava, İnkerman ve Sivastopol'da yapılmıştı. Yaralılar, gemilere bindirilerek, üç bin mil ötedeki Üsküdar Hastanesi'ne taşınmışlardı.

hasta ve yaralı, 250 kişiyi alabilecek gemilere tıka basa dolduruldu. Hastane zaten doluydu. Daha tek kurşun bile atılmadan, kolera salgını, ordunun sağlık hizmetlerinin tümünü altüst etmişti.

Kışla hastanesi, mutfağı olmadığı için yemek çıkaramıyordu. Yatak, çarşaf, hatta ateşten dudakları kavrulmuş hastalara bir yudum su verecek bir fincan bile yoktu. Masa ya da sandalye de bulunmuyordu. Birkaç doktor vardı ama ameliyat masası yoktu. Kışla Hastanesi, bir binanın iskeleti gibiydi. Yaralılar hemen hemen çıplak durumda yerlere uzanmış yatıyorlardı. Kimileri kanla sertleşmiş battaniyelere sarınmışlar ve hâlâ konuşabilecek kadar güçleri olanlar, bir yudum su verilmesi için yalvarıyorlardı.

Cepheden haberler

Deneyimli subaylar için, bu yeni bir şey değildi. Ama Büyük Britanya'daki öteki insanlar için bir şoktu.

Bir şeyler yapılması gerekiyordu. Ve de son hızla. Fransızların, orduya yardımcı olabilecek daha fazla doktoru ve hemşiresi vardı. Britanya'da hiçbiri yoktu. İşleri düzeltmek ve bu zavallı insanlara yardım etmek için kimi gönderebilirlerdi?

Florence'ın eski, sadık arkadaşı ve o anda Savaş müsteşarı olarak görev yapan Sidney Herbert'a göre, bunun tek bir yanıtı vardı - Florence'ın kendisi. 15 Ekim'de, Sidney Herbert, Florence'a bir mektup yazarak, Üsküdar'a gidebilecek bir hemşire grubunu organize etmesini istedi.

İşte o zaman, Florence, Tanrı'nın ondan istediği görevi yerine getirmesi gerektiği anın geldiğini hissetti. Herbert'ın, bu işi, yalnızca kendisinin yapacağını görebildiğini anlamıştı.

İnanılmaz biçimde, ailesi de onu destekledi: "Bu büyük ve soylu bir görev. Flo'nun bu iş için yaratıldığına, insanın inanası geliyor," diye yazmıştı Parthe.

Florence, Herbert'ın önerisini kabul etti ve otuz dört yaşındayken, Türkiye'deki, İngiliz Hastaneleri Kadın Tedavi Kuruluşu yöneticisi oldu. Yanında kırk hemşire götürecekti.

"Bir de ordu hastaneleri sorunu vardı. Aslında buna sorun bile denemezdi, çünkü tek ordu hastanesi bile yoktu. Savaş meydanı, Waterloo'da olduğu gibi, kente yakınsa, sivil hastaneler bu iş için kullanılırdı. Ama bu hastaneler, yüzlerce yaralı ve ölmek üzere olan asker için yetersiz kalırdı. Bunların dışında ordu hastanesi bulunmazdı. Yalnızca emir erleri vardı, ama bunların çoğu emekli askerlerdi ve bir sedyeyi bile taşımaktan acizdiler."

Elizabeth Burton
"Victoria Dönemi İnsanları"

Moralleri sıfıra inmiş, soğuktan donmuş askerler, Balaclava'ya götürülüyordu. Çoğu,hastane yolunda öldü - bir kısmı eğerlerinin üstünde otururken dondular. Oraya ulaştıkları zaman bile kurtulma olasılıkları pek azdı. Bulaşıcı hastalık ve yetersiz beslenme, zaten binlercesini öldürüyordu.

Yeterli eğitim görmüş hemşire bulmak zordu ama Florence, ne yapıp edip otuz sekiz kişi topladı. Kimisi profesyonel hemşireydi, kimisi rahibeydi. En yetenekli olanlar, Roma Katolik Manastırı'ndan gelen beş rahibeydi. 21 Ekim 1854'te yola çıktılar.

Florence, Üsküdar'a ulaşıyor

5 Kasım 1854'te Florence ile grubu, Üsküdar'daki Kışla Hastanesi'ne ulaştılar.

Florence, orada neler bulacağı konusunda endişeliydi ama orada buldukları, kimsenin betimleyemeyeceği kadar perişanlık ve karmaşa içindeydi. Dört mil uzunluğundaki boş koridor, pis koğuşlara açılıyordu. Ortadaki avlu, kokuşmuş bir bataklık halindeydi. Çöpler her yere saçılmıştı. Binlerce insan yanyana yatırılmıştı. Herbiri, ötekinden ancak otuz santim uzaklığındaydı. Burası haşarat ve mikropla dolu bir gübre yatağı gibiydi.

Tüm tıp elemanları, ordunun denetimi altındaydı. Florence, yanlış bir hareket yaparsa, kendisiyle birlikte tüm hemşireler oradan uzaklaştırılabilirdi.

Orada örgütlenme diye bir şey kalmamıştı. Her şey, iki doktor tarafından imzalanan bir izin belgesi ve bir başvuru formuyla hallediliyordu. Değerli yiyecek stokları ya yok oluyor ya da doğru başvuru yapılmadığı için ve ilgilenecek bir otorite bulunamadığı için çürüyordu. Kimse malzeme konusuyla ilgilenmek istemiyordu.

Askerler, subaylar tarafından, "alçak", "kaba" ve "rezil" kişiler olarak nitelendiriliyordu. Florence'a, onları şımartmaması söylenmişti. Florence, çalışmak istediği anda, karşısında subayları ve İstanbul'daki Britanya Büyükelçisi, Lord Stratford de Redclyffe Canning'i buldu. Bu adam, saray gibi bir evde şatafatlı bir yaşam sürüyor ve askerlerin çektikleri acıları ve yoksulluğu gözardı ediyordu. Ama oradakiler üzerinde büyük etkisi vardı.

Kurallar ve yönetmelikler

Kışla Hastanesi'nde hiçbir şey yoktu. Ne ameliyat masası, ne tıbbi malzeme, ne de mobilya vardı. Fareler ve pireler hemşire odalarında cirit atıyordu. Lamba ve mum bile yoktu. Geceleri yattıkları yerde, farelerin koşarken çıkardıkları tıkırtıları dinlerlerdi.

Doktorlar, Florence'm varlığına bozuluyorlar ve onu gözardı ediyorlardı. İşe başlamadan önce, doktorların güvenini kazanması gerektiğini biliyordu. Hemşirelerine, çok dikkatli davranmalarını tembihledi. Yaralıları öylece bırakmak çok zor olacağı halde, doktorlar ve sorumlular tarafından yardım istenmedikçe işe girişmeyeceklerdi.

6 Kasım'da, Balaclava Savaşı'nda yaralanmış büyük bir grup asker daha geldi. Florence, hâlâ hemşirelerini frenliyordu. Yine de, ellerine geçirdikleri kumaşları yırtarak bandajlar, tamponlar yaptılar, yastıklar, gömlekler diktiler. Ve beklediler.

Bir şey yapması istendiğinde bile Florence, yönetmeliklere uymaya çabalıyordu. Yalnızca mutfakta kendisine yer açabilmişti. Orada gördükleri mide bulandırıcıydı. Tencere ve çaydanlık yoktu. Çay, az önce et kaynatılmış olan bakır taslarda pişiriliyordu.

Florence, işe koyuldu. Yanında şarap, et suyu tableti ve portatif ocaklar getirmişti. Kimsenin engellememesi

20 bin yaralı asker gelmeden önce, Üsküdar Kışla Hastenesi bu görünümdeydi. Aslında burası bir hastane değil, kışlaydı. Dört mil boyunca uzanan pis koridorlar, daha sonraları yerde yatan insanlarla doldu. Fareler, akan damlar vardı ama akar su yoktu. Musluklar tıkanmış ve koğuşlara taşmıştı. Florence, oraya kırk hemşireyle geldi ve yalnızca on ikisi canlı kalabildi.

"Yoklama" adlı bu tablo, bir subay eşi olan Leydi Butler tarafından yapılmıştır. Askerlerin savaşta çektikleri acıları ve yürekli davranışlarını anlatan bir resim. Burada, Balaclava Savaşı'ndan sonra, sağ kalanların sayılışı konu ediliyor.

için, tüm kurallara uyarak çalışıyordu. Hastalara, doktorun izni olmaksızın hiçbir şey verilemiyordu. Ama bir süre sonra, hastalar onları daha beter kılacak yiyecekler yerine, daha sağlıklı yemekler yemeye başladılar.

Bu durumun ne kadar sürüp gideceği bilinemezdi ama tam o sırada, 9 Kasım'da, büyük bir yaralı grubu daha Üsküdar'a geldi. Doktorlar ve subaylar, bu kez, Florence ile arkadaşlarının varlığını kabul etmeye ve onlardan yardım istemeye başladılar.

Büyük görev başlıyor

Britanya, Balaclava Savaşı'nda yenilmişti. Yakındaki kamp pislik içindeydi ve yaralı bedenlerin, kopmuş uzuvların yüzdüğü bir bataklık gibiydi. Korkunç kokular vardı ve kolera kol geziyordu.

Bu yenilgiyi, Inkerman Savaşı izledi. Bu savaşta, Britanya ordusu zafer kazanmıştı ama, yaralı sayısı daha da artmıştı.

Karşıda: Kör, sakat ve yaralı askerler birbirlerine yardım ederek, cepheden uzaklaşmaya çalışıyorlar. Yaşamları, Florence Nightingale'in düzeltmeye çabaladığı hastanenin sağlayacağı iyi yiyecek, iyi ve temiz bakım koşullarına bağlıdır.

Çekilen acıları öğrenen Britanya halkı, askerlere gönderilmek üzere, gemiler dolusu çarşaf, bandaj ve yiyecek bağışladı. Ne var ki, beceriksiz sağlık memurları, bunların dağıtılmasını engelliyorlardı. Askerlerin çoğu, Florence Nightingale'i "Çekiçli Bayan" diye çağırıyorlardı. Gerçekten de, malzeme depolarının kapaklarını kırarak açmış ve gelen malzemeyi umutsuz hastalara dağıtmıştı.

Kış gelmişti. Adamlar, kanayan elleriyle yerleri kazıp yakacak bir parça ağaç kökü arıyorlardı. Sıcak yemek pişirecek bir yer yoktu. Uyuyabilecekleri tek yer donmuş çamurdu. Geçebilecekleri yol bile yoktu.

Hastalık ve kangren yaygındı. Dünya yüzünde cehennem kurulmuş gibiydi: Ve Üsküdar'daki hastane, hastalarla dolup taşıyordu.

Florence, askeri sağlık görevlilerine hayran olmaktan kendini alamıyordu. Yirmi dört saat ayaktaydılar ama yine de hastalara yeterli olamıyorlardı. Her yer tıka basa adam doluydu. Askerler yerlerde, çizmelerini başlarının altına yastık niyetine koymuş yatıyorlardı. Florence, hemen hemen bin kişinin dizanterinin pençesinde olduğunu anlamıştı. Yalnızca yirmi tane lazımlık ve sürgü vardı. Bunlar büyük kazanlara boşaltılıyordu ama emir erleri bu işten hiç hoşlanmadıkları için, kimi zaman yirmi dört saat boşaltılmadan kalıyordu.

Bu felaket yetmezmiş gibi, 14 Kasım'da korkunç bir fırtına patladı. Ordunun çadırlarını alıp götürdü ve insanları barınaksız bıraktı. Denizdeki gemilerin tümü battı. Bunların arasında, henüz gelmiş olan giysi ve erzak dolu bir gemi de vardı.

Florence yönetimi ele geçiriyor

30 Kasım'da, hastane idaresi iyice altüst oldu. Memurlar artık Florence'ın varlığını kabul etmek durumunda kalmışlardı. Çünkü Flo, özel olanaklarıyla Britanya'dan yardım toplamıştı ve gerekli malzemeyi sağlamakta büyük başarı gösteriyordu.

Karşı çıkmalarını engellemek amacıyla sessizce işin başına geçti. Artık, iş ne kadar iğrenç olursa olsun, kimse kaytaramayacaktı.

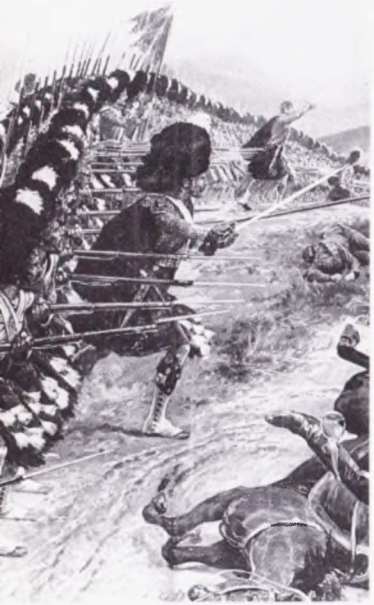
O zamana dek, çarşaflar yıkanmıyordu ve çamaşırlar bit kaynıyordu. Florence, büyük kaynatma kazanları getirtti. Lazımlıklar ve sürgüler zamanında boşaltılıyordu artık. Florence, Harley Sokağında yaptığı gibi, burada da en ince ayrıntıya bile dikkat

Florence'ın, tek tek tüm askerlere gösterdiği ilgiyi anlatan bir tablo. Savaşın dehşetinden sonra, hepsinin banyo yapmasını, yaralarının temizlenip sarılmasını, temiz giysiler giymelerini ve iyi yemek yemelerini isterdi.

Süvari bölüklerinin bir kısmı, Bulgaristan'daki Varna'da kamp kurmuştu. Bu kamp, koleranın yaygın olduğu bölgedeydi ve bu nedenle, binden fazla asker Üsküdar'a gönderildi.

"Balaclava'daki, 93. İskoç taburunu savaş meydanında resimleyen "İnce Kırmızı Çizgi" adlı bu tablo, Caton Woodville tarafından resmedilmiş. Savaş sırasında, Britanya ile Fransa seksen bin asker yitirdi. Hastalık ve korkunç Kırım kışı, kılıçlardan ve baruttan daha fazla can aldı.

"Ondaki dinginlik ve yönetimi ele geçirme becerisi, onu bir tanrıça düzeyine çıkarmıştı. Erkekler ona tapıyordu... Doktorlar, tümüyle ona bağımlı duruma geldiler..."
Cecil Woodham Smith "Florence Nightingale"

ediyordu. Gerekli olan tüm malzemenin envanterini çıkarmıştı - tepsiler, masalar, saatler, havlular, sabunlar, fincanlar, tabaklar ve çatal kaşık getirtildi.

Aralık başında, Lord Raglan, hastaneye beş yüz yaralı ya da hasta asker göndermek üzere olduğunu bildirdi. Florence'ın kesinlikle yeni bir yere gereksinimi vardı. Hastane binasının bir kanadı, yangında hasar görmüş ve yıkılmaya terk edilmişti. Florence, oranın onarılmasını istiyordu. Lord Stratford ve onarımı üstlenen Türklerle büyük mücadeleler verdikten sonra, işi kendisi yapmaya karar verdi. İşçilere gerekli olan parayı cebinden ve topladığı bağışlardan ödeyerek onarım yaptırdı.

Eskiden her şey, ordu malzeme memurlarının izniyle yapılırken, artık Bayan Nightingale'den izin alınıyordu. Ordu memurları, bundan çok rahatsızdı ama Florence, onlara aldırış etmeden işini sürdürüyordu.

Kıyaslanamaz bir felaket

Kış günleri, dehşet üstüne dehşet dolu olarak sürüyordu. 1855 yılının Ocak ayında yaralıların acıklı durumu iyice korkunç hale geldi. Florence, şöyle yazıyordu: "Felaketler tarihinde, böyle bir felaket görülmemiştir." Hastaların sayısı katlanarak artıyordu. Ocak ayında, hastanede on iki bin asker vardı. Florence, büyük bir gayretle çalışıyordu. Bir yandan da ne yapılması gerektiğini düşünüyordu. Hastanelerin en mantıklı organizasyonunun nasıl olabileceği konusunda düzenli olarak not tutuyor, planlar çıkarıyordu.

Hem yaşadığı an için çabalıyor hem de gelecek için planlar yapıyordu.

En büyük endişesi, yeni düzene karşın, Kışla Hastanesi'ndeki insan ölümlerinin artmasıydı. Bütün özene rağmen, insanlar, belki de Sivastopol'un dışındaki o kötü alay hastanelerinde de ancak bu kadar ölüyorlardı. Ne yapılırsa yapılsın, ölü sayısı durmaksızın artıyordu. Aralık sonunda salgın başladı. Dört cerrah, üç hemşire ve yüzlerce asker üç hafta içinde öldüler.

Bütün bu korkunç olaylar, Britanya gazetelerinde anlatılmaya başlanınca, insanlar Kırım trajedisinin araştırılmasını istediler. Bu davranış, Şubat 1855'te, hükümetin bir Sağlık Komisyonu göndermesine yol açtı.

Kışla Hastanesi'nde reform

Sağlık Komisyonu, Kışla Hastanesi'ni baştan sona inceledi. Ölüm oranının bu kadar yüksek olması şaşırtıcı değildi. Bina, bir lağım alanının üstüne kurulmuş gibiydi. Yapı, mikrop ve pislikten çürümüştü. Esen hava bile, kalabalık koğuşlara ölüm taşıyordu. Buna ek olarak, depolanan su mikropluydu.

Temizlik başladıktan sonraki iki hafta içinde, 556 el arabası döküntü atıldı ve ikisi at olmak üzere 26 değişik hayvan ölüsü çıkarılıp gömüldü.

Hastanedeki durum biraz düzelmişti, ama yine de beceriksizlik ve organizasyon eksiklikleri nedeniyle korkunç hatalar yapılıyordu.

Örnek olarak, bir gemiyle gelmiş olan yaralı askerlerin durumunu gösterebiliriz. Kasım ayının ortasından Aralık ayına dek, iki hafta boyunca, yaralılar, kış soğuğundan korunacak bir dam bile bulamadan, güverte taşları üzerinde yatmışlardı. Sorumlu kişi, Dr. Lawson kınandı ama daha sonraları Kışla Hastanesi'ne Yüksek Dereceli Tıp Personeli olarak atandı. Florence, reformlara karşı çıkarak, onun yollarını tıkamaya çalışan bu sağlık personelinin, savaş sonrasında, nasıl olup da en iyi yerlere yerleştiklerine şaşıp kalmıştı.

Lambalı kadın

1855 yılının baharında Florence bitkin düşmüştü. Kimi günler, sekiz saat dizlerinin üzerine çökmüş durumda, sedye başında yara temizliyor, sarıyordu. Çağdaş bir hastanedeki ilaçların ya da temizleme malzemelerinin hiçbiri yoktu. Elinde olanlarla yetinmek zorundaydı.

Ona çalışma gücünü veren şey, askerlerin inanılmaz cesaretiydi. Hiç yakınmıyorlar, acılarını, korkularını ve özlemlerini ortaya dökmüyorlardı. Florence,

Üsküdar'daki durum denetim altına alınınca, Florence Nightingale, çevredeki savaş alanlarında bulunan sağlık istasyonlarını gezmeye başladı. Her türlü havada, at sırtında yolculuk ediyordu. Bu yüzden, bir keresinde ağır hastalanarak yataklara düştü.

Florence Nightingale, "Lambalı Kadın" olarak ün yapmış ve zamanında bir destan olmuştu. Yaralılar onu görmekten hoşlanıyorlardı, çünkü o, ne olup bittiğiyle ilgileniyor ve hastaların daha iyi koşullarda yaşamaları için çaba harcıyordu. Askerler, savaşta korkunç şeyler görmüşlerdi ve bu tatlı sesli kadın, onlara dünyada hâlâ aklıselim ve şefkat olduğunu anımsatmıştı.

geçmişte soğuk bir kadın olarak tanımlandığı halde, burada hiç kimse, inatçı memurlar hariç, onun bu yanını görmüyordu. Adamlar, onun sabrını, şefkatini, hatta neşesini hep anımsadılar. Ameliyat geçirmeleri gerektiği zamanlarda, onların yanıbaşında dururdu. Aralarında, gülümseyerek, sohbet ederek dolaşır, onlara yeni umutlar aşılardı.

Gündüzleri onları göremezse, geceleri dolaşırdı. Dört millik koridoru, elindeki Türk lambasıyla gider gelirdi. Bir asker, evine yazdığı mektupta, hastaların, o geçerken duvardaki gölgesini öptüklerini söylemişti.

Karşılık olarak, Florence'ın "basit asker"e karşı olan saygısı, tüm Avrupa'da zamanla önem kazandı. Üsküdar günlerinden çok sonraları, uzun yıllar boyunca Florence Nightingale, hep hasta insanlar için çalıştı.

Kırım ateşi

Florence, gerekli olan her yerde çalışıyordu. Kışla Hastanesi'nde koşullar iyileşince, Kırım'daki hastaneleri gezmesi gerektiğini düşündü. Ama sonunda bunun bedelini ödedi. Balaclava'daki koşulları incelerken, gücünü yitirdi ve Kırım ateşiyle yatağa düştü. İki hafta boyunca, ölümün kıyısında yaşadı ama ateş içinde sayıkladığı zamanlarda bile, listeleri, emirlerini, öğütlerini yazdı... yazdı.

Odasından çıkabilecek duruma geldiğinde, insanlar ondaki değişikliğe şaşırıp kaldılar. Çok zayıflamıştı ve bembeyazdı. Çökmüş yüzünde yalnızca burnu görünür gibiydi. Bir daha hiçbir zaman, eskiden olduğu kadar güçlü olamadı.

İşe başlar başlamaz sorunlar yeniden yolunu kesti. Ordu, hemşireler ve rahibeler, hepsi kendi aralarında savaşıyor ve bunun tüm ağırlığı da Florence'ın omuzlarına biniyordu.

Ailesi, içlerinden birinin Üsküdar'a giderek, Florence'ın yanında kalmasına karar verdi. Teyzesi Mai, buna gönüllü oldu ve 16 Eylül 1855 yılında, kendisi ve yanında deneyimli bir kâtiple birlikte Üsküdar'a ulaştı. Mai teyze, Flo'nun çelimsizliği ve solgunluğunu görünce çok üzüldü. Üstelik kızcağız, çeşitli düşmanlıklar ve çekişmelerle çevrilmişti. Hemen evrak işleriyle ilgilenmeye başladı. Florence'la ilgili şunları yazmıştı: "Harika bir dinginlik var onda. Sinirli ve tedirgin değil ve hiçbir telaş ya da karışıklık belirtisi yaratmadan çalışıyor. Yemek, dinlenmek, ısı gibi şeyler onun çalışma temposunu bozmuyor."

Nightingale Fonu

Florence, İngiltere'de Kırım ışığı olarak tanınmıştı. Ülke, Nightingale armağanlarıyla - kupalar, tabaklar, toprak büstler, şiirler doğru olmayan çılgın biyografilerle dolmuştu.

Bir cankurtaran sandalı, bir yarış atı onun adını taşıyordu. Florence, her zamanki dengeli kişiliği içinde, bunlardan hiç etkilenmedi. O çıplak gerçekle bir arada yaşıyordu ve daha yapılması gereken pek çok şey olduğunun bilincindeydi.

Bu çalışmalar için para toplanmaya başlanmıştı. Parthe,burun bükerek, toplanan paranın az olacağını ima etmişti. Ama öyle çok para toplandı ki, bir hemşire

"Onun yalnızca yanımızdan geçtiğini görmek bile büyük bir teselliydi. Bazılarımızla konuşur, çoğumuza gülümser, başıyla selam verirdi. Ama herkese aynı ilgiyi gösteremezdi. Orada yüzlerce yaralı vardı. Ama biz, onun gölgesini öperdik ve başımızı yastığa rahatlamış olarak koyardık."

Kışla Hastanesi'nden bir asker

"Savaşın dehşetini insanın hayal etmesi zordur. Bu dehşet verici ortam yalnızca yaralar, kan, yüksek ya da alçak ateş, yeni başlamış ya da kronik dizanteri, soğuk hava, sıcak ya da kutluk yüzünden oluşmaz. Güçsüzlerin tarafında, kendi kendini uyuşturma, sarhoş vahşeti, moral bozukluğu ve düzensizlik: Güçlülerin tarafında ise kıskançlıklar, hainlikler, ilgisizlik ve bencil kabalıklar vardır."

Florence Nightingale

Savaşta sağ kalanlar eve dönüyorlardı. Uçuşan bayraklar ve çalan bandoyla birlikte gemilerine doğru gidiyorlardı. Savaşı kazanmışlardı. Ama, hastalık, pislik ve kötü yönetim koşullarına yenilmişlerdi. Florence, birçoklarını kurtardı ama onun çabasının asıl önemli olan yanı, ilerdeki yıllarda savaşacak birçok askerin aynı şeyleri yaşamamalarını sağlamaktı.

"Hiç kimse, benim orduya karşı duyduğum hisleri paylaşamaz. Nasıl bir şey olduğunu anlamak için, o kışı yaşamak gerekirdi. Asla unutamayacağım."
Florence Nightingale

enstitüsü açarak genç kızları eğitmek amacıyla bir Nightingale Fonu kurulmasına karar verildi. Askerlerin bir günlük ücretlerini bu Fon'a bırakmaları önerildi. Alaylar, hemen hemen dokuz bin sterlin (bugünün parasıyla iki yüz bin sterlin) kadar bir miktarı aralarında topladılar.

Florence'ın annesi Fanny, müthiş duygulanmıştı. Kızıyla ne kadar gurur duyduğunu ona yazdı. Flo, geçmişi geride bırakarak yanıtladı: "Kazandığım ünün, işim kadar önemi yok ama sen mutluysan bu yeterli."

Söz savaşı

Aralık ayında, Tıp Personeli Başkanı Dr. Hall, Levazım Subayı'nın, Florence'ı itaatsizlikle, hemşirelerini namussuzluk, savurganlık, emir dinlememekle, yetersizlikle ve ahlaksızlıkla suçladığı raporu ortaya çıkardı. Bunların tümü yalandı ve Florence dehşet içinde kalmıştı.

Hükümet ile Florence'ı destekleyen insanlar arasında, müthiş bir söz savaşı ve tartışmalar başladı. Mektuplar gidip geliyor, çeşitli yerlerde mitingler yapılıyordu.

1856'da, Kırım'daki, Britanya Ordusu Levazım Komisyonu, hazırladığı raporu Parlamento'nun önüne koydu. Florence'ın, bu konuda yazdıklarının doğru olduğunu söylüyordu bu rapor. Dr. John Hall'a ise, Bath kenti şövalyesi ünvanı verilmişti. Florence, üzüntüyle şöyle yazıyordu, "Kırım'daki mezarlıklar şövalyesi deseler daha iyi olurdu. Çok öfkeliyim. Ben ki, uzun kış günleri boyunca, dükkanlar giysilerle doluyken, askerlerin pis battaniyeler ve asker pantolonları içinde perişan yattıklarını ve iskelet gibi kalan bedenlerinin bit, ülser ve umutsuzluk tarafından yavaş yavaş tüketildiğini gördüm. Bu zavallı insanlar tek sözcük etmeden battaniyelerinin içinde kıvranarak teker teker ölüme gittiler... Şimdi, bu korkunç felaketi yaratan insanların ödüllendirildiğini görmek çok acı."

Hükümet zafer sarhoşluğu yaşıyordu ve 16 Mart 1856'da, Florence'ın durumunu belirleyen bir atama emri gönderildi. "Bayan Nightingale, Majesteleri Kraliçenin Hükümeti tarafından, ordunun askeri hastanelerinin Kadın İyileştirme Kuruluşları'na genel idareci olarak atanmıştır.

Kraliçenin sözü yasaydı. Böylece, tüm düşmanları, tek darbeyle savrulmuştu.

"Kırım'dan iki kahraman ortaya çıktı. Asker ve hemşire. Bu savaş sonrasında, halkın her ikisine bakışı da değişmişti ve bu değişimi Bayan Nightingale'e borçluyuz."
Cecil Woodham Smith "Florence Nightingale"

İngiltere'ye dönüş

Florence utku doluydu ama bitkindi. Kısa süre sonra, 29 Nisan 1856'da barış ilan edildi. Savaş sona ermişti, ama hastalık tehditi hâlâ söz konusuydu. Florence, Mai teyzesini Paris'te bıraktı ve kendisi gizlice İngiltere'ye gitti. Dönüşü için hazırlanan büyük karşılamadan ve kalabalıktan kurtulmak istemişti. Bu tür gösterilerden hiç hoşlanmazdı. Döndüğünün ertesi günü Bermondsey rahibelerinin yaşadığı manastıra gitti ve sabah saatlerini, orada dua ederek huzur içinde geçirdi. Öğleden sonra, sessiz sedasız ailesinin kır evine hareket etti.

Savaş bitmiş ve ödül de almış olsa, Florence unutamıyordu. Yetenekli, becerikli bir idareci ve metin bir kişiydi. Yine de anı defterine şöyle yazıyordu:

Florence coşkusu tüm ülkeyi sarmıştı! Yardımseverliğini gösteren hatıra eşyaları yapılıyordu.

"Benim zavallı askerlerim. Sizi Kırım mezarlarında bırakıp geldiğim için, ben ne kötü bir anneyim. Hastalıklar yüzünden, altı ayda sekiz alayın yüzde yetmiş üçünü yitirdik. Onları düşünen kim kaldı?"

Kahraman Florence

Florence bitkindi, Kırım'daki çabaları sonucunda yaşam, bedenini terk etmiş gibiydi. Henüz otuz altı yaşındaydı ama kendisini çok daha yaşlı hissediyordu. Artık, kendisine biraz zaman ayırarak dinlenmek istiyordu. Ne var ki, Florence Nightingale, yaşamının esas görevinin başlamak üzere olduğunun ayırdında değildi. Önünde aktif bir biçimde çalışarak yaşayacağı daha kırk yılı vardı.

Savaştan sonraki birkaç ay içinde, tebrik ve evlenme önerileriyle dolu hayranlık mektuplarıyla boğuştu. Ünlü biri olmaktan nefret ediyordu. Kendi ifadesine göre adının çevresinde "gereksiz gürültü" yapıyorlardı. Hiç kimseye fotoğraf imzalamadı, röportaja razı olmadı, hayranlarına yanıt vermedi, toplumsal olaylara katılmadı. Bir süre sonra, insanlar yaptıkları gereksiz gürültüye yanıt alamadılar ve çevre yatıştı.

Victoria dönemi insanları, Florence Nightingale'i duygusal bir imaj haline getirdiler. O, "Lambalı Kadındı." Hasta ve yaralı adamların yatakları üzerine eğilen, onlara huzur ve umut aşılayan, şefkatli, kibar, yumuşak yürekli kadındı. Florence, aynı zamanda güçlü, kararlı, diplomat özellikleri içeren çok akıllı bir kadındı.

Florence'a göre Kırım Savaşı, birçok şeyi ortaya çıkarmıştı.Hemşirelerin iyi eğitilmesi gerektiğini biliyordu. Ama Kırım'daki personelle çalışırken, hemşireliğin kesinlikle saygıdeğer bir meslek haline getirilmesi gerektiğine inanmıştı. Tüm hemşirelerin, davranış ve çalışma standartlarının belirlenmesi gerekliydi. Hastanelerdeki koşulların değiştirilmesi gerektiğini biliyordu. Üsküdar'daki ölümlerin birçoğu, hastane koşullarından kaynaklanmıştı. Florence, yıllarını, Avrupa hastanelerini gezerek tüketmişti.

Kimse, hastaneleri ve oralarda ne tür değişikliklerin yapılması gerektiğini onun kadar iyi bilemezdi.

Önündeki yıllarda, bunlar ve bunun gibi başka sorunlarla cebelleşecek ve çabaları, Liverpool'daki işçi evlerinden başlayıp Hindistan'daki sağlık önlemlerine ve yaşam koşullarına kadar uzanacaktı. Ama önce, Britanya ordusunu değiştirmek istiyordu.

Üsküdar ve Balaclava anıları düşlerine giriyordu. Ne var ki, tüm acılar, ordunun sağlık otoritelerine hiçbir şey öğretmemişti. Kırım'daki kargaşanın ve acıların nedeni olan sistem, halen tüm kışlalarda ve hastanelerde aynen sürüp gidiyordu. Florence, bunu görmezden gelemezdi.

Kraliçe Victoria yardım ediyor

O sırada mükemmel bir olanak doğdu. Kraliçe ile Prens Albert, Florence'ın öyküsünü, onun ağzından dinlemek istediler. Florence, orduda reform yapmak için, onlara gösterebileceği kanıtları derledi. Ordu hastanelerine ve kışlalara gitti. Hemen hemen her gün, on iki saat boyunca orada kalarak koşulları inceledi. Eve gelince oturup, gördüklerini yazdı. O günlerde

Altta: Florence Nightingale'in asıl önemli işleri, Victoria Dönemi'nin romantik bakış açısı tarafından perdelendi. Soldaki resme dikkat edin. Florence, kollarında bir demet gül taşıyarak ay ışığıyla aydınlanmış koğuşları geziyor! Kırım'daki yeteneksiz sağlık personeli, orada sert, kararlı ve ödün vermeyen biri olarak tanıdıkları Florence Nightingale'in, bu yanını bilmiyorlardı.

"Onunla her gün çalışmayan bir kimse, onu tanıyamaz, gücü hakkında fikir sahibi olamaz, ondaki zeka pırıltısını göremez, ruhundaki iyiliğin, gücüyle nasıl birleştiğini anlayamazdı. O, Tanrı'nın yarattığı en yetenekli insanlardan biriydi."

Dr. John Sutherland
1857'deki Sağlık Komisyonu üyesi

Kraliçe Victoria, Florence Nightingale'in Kırım Savaşı sırasındaki başarılarından çok etkilenmişti. Florence'a, üzerinde, "Merhametli olanlar Tanrı'nın kutsadığı kişilerdir" yazılı bu broşu armağan etmişti. Kraliçe, ordu hastanelerindeki yeniden örgütlenme çalışmalarında, Florence'a büyük destek vermişti.

ve ondan sonraki dönemde de sık sık günde yirmi iki saat çalışır oldu.

Kırım'dan döndükten iki ay sonra Eylül ayında, Kraliçe ve Prens Albert'la buluşmak üzere, İskoçya'daki Balmoral kentine gitti. Kraliçe ile Prens, ondan çok hoşlandılar ve Florence'ın önlerine koyduğu her şeyi dikkatle dinlediler.

Kraliçe, Genel Kurmay Başkanı'na, "Keşke, onu Savaş Bürosu'nda kullanabilseydik," diye yazdı.

Onu görmek üzere, tekrar tekrar çağırdılar.

Bu çok iyi bir başlangıçtı ama Florence, şimdi devlet bakanlarıyla savaşmak zorunda kalacaktı. Politikanın dışında kalan biriydi. Önemli bir politika adamı olmadıkça, ordudaki temel metodu değiştiremezdi. Kadın olduğu için de, bir politikacı olamazdı. Onun için yapılacak tek şey, devletin ileri gelenleriyle bir araya gelerek çalışmaktı. Bunu başardı. Sidney Herbert ve en az dört tane daha üst düzey görevli, boş zamanlarının tümünü Florence'ın yapmak istediklerini dinlemeye adadılar. Onu, hastane koşullarının uzmanı olarak görüyor ve ona saygı duyuyorlardı. Onun, alçakgönüllü ve düzenli çalışmasına katılmaktan zevk alıyorlardı.

Bu tartışmalar sırasında, altı ay boyunca, yeniden yorucu hastane gezileri, inandırma çabaları ve yazışmalar, Florence'ı iğne ipliğe döndürmüştü.

Ordu reformu

Sonunda, Mayıs 1857'de, ordudaki sağlık servislerinin düzeltilmesiyle ilgilenen Komisyon çalışmaya başladı. Bedel büyüktü. Florence, bu yorucu görevi istediği için değil, yapılması gerektiği için seçmişti. Artık değişmişti. Eskiye nazaran tartışmalarında daha canlı, daha yeterli, daha bilgili ve daha inatçıydı. Mantık yürütürken, titizlikle adil davranmaya ve bir matematikçi gibi doğru olmaya çalışıyordu. Tüm bunlar için çabalarken, gücünü sınırına dek zorladığının ayırdında değildi.

1857 yılının yazı, Florence için bir karabasana dönüştü. Bir yandan, sabahtan akşama dek Komisyon'daki politikacılara dil döküyor, öte yandan, kendi deneyimleriyle ilgili bir raporu da bitirmeye çalışıyordu. O, bunlarla uğraşırken, annesiyle Parthe, salonda, birbirlerine çiçek yerleştirirken çok yorulmamak gerektiğini tembihliyorlardı.

Florence, bin sayfalık, "Britanya Ordusu'nda Hastane İdaresindeki Yeterlilik ve Sağlığı Etkileyen Nedenler"(Notes on Matters Affecting the Health, Efficiency and Hospital Administration of the British Army) adlı gizli raporunu, ancak altı ayda hazırlayabildi. İyi düşünülerek açık ve seçik yazılmış bir rapordu bu. Kırım'da öğrendiği her şey kitapta vardı. Her yargısı bir kanıta dayanıyordu.

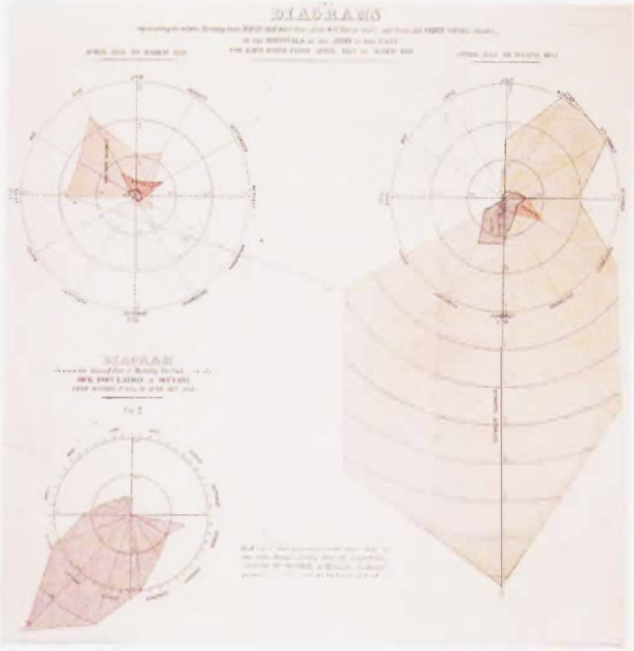
Florence Nightingale, tedaviden çok, koruma üstünde duruyordu. Bu, yeni bir düşünceydi ve politikacılarla subaylar, bunun devrimci ama çılgınca bir düşünce olduğu fikrindeydiler. Florence ve yandaşlarına karşı tavır aldılar.

Florence, askerlerin kötü yaşam koşulları nedeniyle

Altta: 1857'de,ordunun tıbbı servisini incelemek amacıyla kurulan Komisyon (bütün adamlar). Komisyon'daki üyelerin bazıları, Florence Nightingale'i, yalnızca takdir etmekle kalmayıp, ondan emir alıyorlardı. Onun orduyla ilgili acımasız eleştirileri vardı

Üst solda: Ordudaki acemi askerlerin, nasıl göründüklerini anlatan bir karikatür. Askerler, tembel ve sarhoş kişiler olarak nitelendirildi. Florence için ise onlar, öteki insanlardan farklı değildi. Yoksulluk yüzünden orduya yazılmış, kötü muamele gören adamlardı onlar.

Üst sağda: Bu çizim, Florence'ın, araştırmalarını ne kadar ayrıntıyla yaptığını anlatıyor. Kırım Savaşı'nda öldürülen her asker için, bunu yapıyordu. Yedi tanesinin mikroplardan ve engellenebilir hastalıktan öldüğünü anlatıyor. Florence, koruyucu tıbbın öncüsü oldu. İyi beslenme, havalandırma ve temizlik, insanı hastalıklardan ve ölümden koruyordu. O bunları yaptığı araştırmalarla anlatmaya çalıştı.

öldüklerini kanıtlamak zorunda kaldı. Birçok hastane ve kışla gezmişti ve oralardaki nemli, pis, havasız yerleri, berbat atık sistemini ve mikroplu suları görmüştü. Askerlerin, kötü beslendiklerini gösterdi. Askerlerin ölüm oranının, barışta bile öteki insanlardan iki misli daha fazla olduğunu belgelerle kanıtladı.

Ordunun, en dinç ve sağlıklı gençleri topladığını ama bunların 1.500'ünün, her yıl, bakımsızlık, kötü yiyecekler ve hastalık nedeniyle öldüğünü anlattı. "Askerlerimiz, orduya yazılırken, aslında ölüme gönüllü gitmeye yazılıyorlar," dedi. Bu sözler, yandaşlarının savaş çığlığı oldu.

Halk da onun yanındaydı. Reform karşıtları ayaklarını ağır ağır sürüdükçe, reform baskısı daha da artmaya başladı.

Florence, rakiplerine karşı hemen bir zafer kazanmadı. Yavaş yavaş bir çok değişiklik gündeme geldi. Bir kısım kışla, yeniden inşa edildi ve üç yıl sonra ölüm oranı yarıya indi.

Komisyon'un yoğun çalışma temposu azalmıştı. Florence planlar yapıyor ve önlerindeki otuz yıl için belirlenen bir ordu reformunu zorlamaya çalışıyordu.

Çöküş

11 Ağustos'ta birden çöktü. Dört yıldır hiç yalnız kalamamıştı ve sessizliğe gereksinimi vardı. Çayla yaşıyordu. Bir ara öyle kötü hastalandı ki, birisi ölüm ilanını hazırladı ve bir gazete, Florence ölür ölmez basmak üzere bekledi.

Ama yapacak o kadar çok işi vardı ki! Ölemezdi. Ölmeye zamanı yoktu.

Sonunda, geri çekildi. Florence, Londra'ya döndüğünde, Mai teyze de onunla birlikte geldi. Mai teyze, birçok zor zamanda Florence'ın yanında olmuştu. Kırım'a kadar gidip, onunla birlikte çalışmıştı. Yine onun yardımıyla, Florence, annesiyle ablasına sırtını dönebilmişti. Onu görmeye kalkıştıkları zaman, "nöbet" geçiriyordu ve Mai teyze, onlara yazdığı mektuplarda, Flo'nun yaşamının pamuk ipliğine bağlı olduğunu ve onların uzakta kalmaları gerektiğini yazıyordu. Sonunda, uzakta kalmaya karar verdiler.

Parthe'a evlenme önerisi

Florence'ın, ailesinden uzakta kalma çabalarına, Sir Harry Verney yardımcı oldu. 1857 yılının yazında, defalarca Florence'ı görmeye gelmiş ve ona evlenme önermişti. Florence, onu geri çevirmişti.

Sir Harry, bu sevgisini, Flo'nun ablası Parthe'a çevirdi ve 1858'de nişanlandılar. Fanny ile Parthe, evlenme hazırlığı içinde Flo'yu rahat bıraktılar.

Düğünden az sonra, Florence, Burlington Oteli'nin ek bölümüne geçti. Orası geniş ve sessizdi. Florence eskisi gibi arkadaşlarını görmüyor, partilere, konserle gitmiyordu. Mai teyze, ona bakıyordu. Florence, kendi cenazesi için planlar yapmaya başladı ama sedir üzerindeki yarı yatık durumda, her zamankinden daha da fazla çalışıyordu.

İnsanlar artık, bilgilerini, ordu hastaneleri kadar kötü, belki daha da berbat durumda olan sivil hastanelere de aktarması gerektiğini söylüyorlardı. 1859'da, "Hastanelerle İlgili Notlar" adlı kitabını yayımladı.

"Hastanelerle İlgili Notlar'ı (1859), hastane yapısı ve idaresi konusunda bir devrim yaratmıştı. Bu konularda uzman olduğunu böylece kanıtlamıştı. O kadar çok öğüt veriyordu ki, hastaneyle ilgili her konuda onun etkisini görmek olasıydı."

Lytton Strachey
"Victoria Dönemi'nin Ünlü İnsanları" (Eminent Victorians)

İyi yürekli Nightingale, hemşireleriyle birlikte. Onu başarıya götüren sırlardan biri, mükemmeliyetçi olmasıydı. Gelişigüzel planlamanın, nasıl sonuçlara yol açacağını Kırım'da görmüştü. Bu nedenlerle, yaşamı boyunca yüksek standartlar için savaştı. Hiçbir ayrıntı küçük değildi. Ameliyat odasının kapılarından, badananın tonuna kadar her konuda düşünce sahibiydi. Bu ilgi ve mükemmeliyetçi özelliklerini, başkalarına da aşıladı. Ve hiçbir zaman şefkati eksilmedi. İşe yeni başlayan her hemşire, odasında, Bayan Nightingale'in yollamış olduğu bir demet çiçekle bir not bulurdu.

Florence, hastane yapısını ve fiziksel koşullarını iyileştirmekle, ölümlerin azalacağı düşüncesiyle gerçekten devrimci bir teori ileri sürmüştü. Hastanelerde, daha fazla pencere, iyi havalandırma, düzgün kanalizasyon sistemi olmalıydı. Aşırı doluluk engellenmeliydi. Yerlerin, duvarların ve karyolaların temizliğine dikkat edilmeliydi.

Florence, kısa sürede, hastane binaları konusunda uzman oldu ve dünyadaki birçok hastane onun ölçülerine göre inşa edildi. Londra'da, sedir üzerinde uzanmış durumdayken, eviyeler, tencereler, kilitler, çamaşırhanelerle ilgili birçok mektup yazdı. Hiçbir ayrıntı onun ilgisini çekmeyecek denli küçük değildi. Çarşafların en kolay nasıl dağıtılacağını, yemeği sıcak tutmanın en kolay metodunu, yataklar arasında olması gereken mesafeyi, her şeyi inceliyordu. Hastane yönetimini, baştan aşağıya değiştirmeyi planlıyordu. Yaşamlar ayrıntılara bağlıydı.

Dünya yüzünde, Florence Nightingale tipi hastanelerin yapılmasına başlanmıştı. Florence, kırk yıldan fazla bir süre boyunca, hastanelerle ilgili öğütler verdi. Bugünün parlak, temiz ve neşe dolu, çiçeklerle süslenmiş koğuşları, onun çalışmalarının sonucudur.

"Hemşirelik Üzerine Notlar"

Florence'ın öğüt verdiği hastanelerden biri de, Londra'daki, St. Thomas Hastanesi'ydi. Yeni bir hastane inşa etme konusunda onlarla konuşurken orada bir hemşire okulu da kurulabileceğine inanmıştı.

Tartışmalar sürüp giderken sıradan kadınların kullanabileceği, hemşirelikle ilgili bir kitap yazdı. 1859 yılında, Kırım'dan dört yıl sonra yazılan "Hemşirelik Üzerine Notlar: Nedir ve Ne Değildir"(Notes On Nursing: What It Is and What It Is Not) adlı kitap büyük ilgi gördü. Sidney Herbert, bu kitabın "bir romandan daha ilgi çekici olduğunu" söylüyordu: Bir yazar, kızıyla arkadaşının, gittikleri her evde bu kitabı gördüklerini yazmıştı.

Florence'ın bütün çalışmaları gibi, Notlar da devrimci bir nitelik taşıyordu. Aslında, kitapta yazılanlar bugün temel sağlık kuralları olarak kabul edilmiş şeylerdir. Florence, aynı zamanda, hasta kişinin yaşadığı bedensel ve zihinsel acıları anlatıyor ve hemşirelere karşı gösterilen geleneksel tepkiye karşı çıkıyordu: "Erkekler, hatta kadınlar arasında oldukça yaygın bir düşünceye göre, bir kadının iyi hemşire olmasının nedeni, başka şeylere karşı yeteneksiz olması ya da umutsuz bir aşkın kurbanı olmasıdır."

Nightingale hemşireleri

Düşüncelerini iyi anlatabilmek için, Florence, dünyaya bu yeni tür hemşireleri sunmak zorundaydı. Zamanın doktorlarının çoğu, profesyonel hemşirelik eğitiminden yana değillerdi. Florence örneği göz önünde olmasına karşın, kadınlar hâlâ daha zayıf ve aptal cins olarak görünüyordu. Notların yayımlanmasından altı ay sonra Florence, Nightingale Fonu'ndaki 45.000 sterlinin de yardımıyla, St. Thomas Hastanesi'ne bağlı, Hemşire Eğitim Okulu'nu açtı.

Nightingale hemşireleri, başkalarını eğitmek için de eğitilmişlerdi. Florence'ın ortaya attığı yüksek

"Memleketine dönen bir hemşire, vagonda bir yemek sepeti bulmuştu: Bir başkası, hastalandığı zaman bir diyet listesiyle, 'Bu yiyecekleri benim hesabıma satın al,' diyen bir not görmüştü. Rahatsızlanan hemşirelerin, nekahat devresi için hafta sonunda dinlenmelerine izin verilirdi. Stajyerlerin her biri, çaya davet edilir ve onlara armağan olarak genellikle bir kek verilirdi. Bu ziyaretlere katılan genç hanımlardan biri, gelen genç bayanın giyinişindeki yoksulluk derecesinin,kekin büyüklüğünü tayin ettiğini duymuştu. Şık giyinmiş olan bu genç hanım, aceleyle değişip eski giysilerini giymiş ve ziyaretten, otuz altı stajyere yetecek büyüklükte bir kekle dönmüştü."

Elspeth Huxley
"Florence Nightingale"

standartları başka yerlerde uygulamak üzere yetiştiriliyorlardı.

Her aday tek tek seçilirdi. Seçilen kızlara, temiz ve derli toplu üniformalar veriliyordu. Kurallar katıydı, ama hemşirelerin kendi odaları vardı. Florence, yeni kabul edilen kızlara, çiçek, kitap, harita ve resimler göndererek yaşadıkları yeri daha güzel ve yaşanır duruma getirebilmeleri için yardımcı olurdu. O güne dek, hiçbir hemşireye böyle güzel olanaklar verilmemişti.

Birkaç ay içinde, Nightingale hemşirelerine büyük talep oldu ve bu Nightingale Eğitim Okulu'nun başarısını gösterdi. Kısa sürede ünü dünyaya yayılmıştı. On beş yıl içinde, dünyadaki birçok hastane, Nightingale Okulları açacak hemşireler istiyordu. 1867'de, bir grup hemşire Avustralya'da Sydney'e gönderildi.1880'lerde, Britanya Adaları, Kanada, Almanya, İsveç ve ABD gibi ülkelerdeki önemli hastaneler, eğitim görmüş hemşirelerle dolmuştu.

Bir zamanlar hemşireler, alkolik ve seks düşkünü ahlaksız kişiler olarak nitelenirdi. Bugün ise, hemşirelik en saygı duyulan mesleklerden biridir. Bu değişikliği, büyük oranda Florence Nightingale'in kararlı çalışmalarına borçluyuz.

Bugün, hemşireler nitelikli ve saygıdeğer kişilerdir. Artık hemşire imgesi,Florence Nightingale işe girişti̇ğinde görmüş olduğu, oraya buraya yıkılan sarhoş kadın imgesinden çok farklıdır. Florence Nightingale, dünyaca, çağdaş hemşireliğin öncüsü olarak kabul edilmiştir.

Yitirilen zaman

1860'da Florence, kendisini gitgide daha yalnız hissetmeye başladı. Ordu Tıp Çizelgesi'ni hazırlayan yakın bir arkadaşı aniden ölmüştü. Daha sonra Mai teyzesi, ailesinin yanına döndü. Son olarak da Sidney Herbert, Ordu Müsteşarlığı'ndan istifa etmek zorunda kalacak kadar ağır hastalandı. Daha fazla ilerleme katetmeleri gerektiğine inanan Florence, onun ayrılmasını affedemedi. Kendisini yarıyolda bırakmış olduğunu düşünüyordu.

İki ay sonra Sidney Herbert öldü. Son sözleri, "Zavallı Florence...zavallı Florence...İşimiz yarım kaldı," olmuştu.

Onun öldüğünü duyan Florence, dehşet içinde kaldı. Sidney, uzun süre, onun öfkesine, sitemlerine dayanmış ve onun amaçları için ne çok çalışmıştı! "Ve bana gösterdiği melek sabrını hiç unutmayacağım," demişti.

Herbert'ın ölümü, Florence için büyük kayıptı. Yalnızca değerli ve sevgili arkadaşı olduğu için değil, aynı zamanda Ordu Dairesi'ne açılan bir kapı olduğu için. Birlikte çalışmışlar ve onun sayesinde bir yerlere varabilmişlerdi. Sidney olmayınca, Florence tek başına hiçbir şeydi. Onun ölümü, ordu reformunun yarım kalması demekti. Florence, kendisini toplamaya çalıştığı günlerde, geniş bilgi ve arzularını bir başka yere çevirmesi gerektiğini anlamıştı.

1861 yılında Amerikan İç Savaşı başlamıştı ve Britanya'nın işe karışması olasılığı göz önünde tutularak, Florence'dan yardım istenmişti.

Yeni bir örgütlenmenin en iyi biçimde olmasını isteyen Florence, sabah akşam çalışmaya başladı ve yeniden rahatsızlandı. Daha fazla yaşayacağı beklenmiyordu ama 1862'de yatağında yeniden oturabilecek duruma geldi. Ama yürüyemiyordu ve bu yüzden altı yıl odasından çıkamadı.

Birçok önemli kişi ziyaretine geliyordu. Politikacılar, hastane yöneticileri, herkes gelip ondan bilgi ve öğüt alıyordu. Çoğu kez çevresindeki üç kedisiyle birlikte, sedirin üzerinde uzanarak işleri idare ediyordu. Ayrıntıları hiçbir zaman gözden kaçırmıyordu. Hiç

"Durumu olağanüstüydü. Çevresindeki erkeklerin dediği gibi, 'Genel Komutan' oydu. Verileri toplar, biriktirir ve onlardan sonuçlar çıkarır, sonra bu sonuçları yazar ve sözcülüğünü yapacak olan adamlara verirdi."

Cecil Woodham Smith
"Florence Nightingale"

dinlenmiyor, geç saatlere kadar mektup ve rapor yazıyordu.

Yaşammın sonraki elli yılı boyunca, Florence, yürüyemeyen sakat bir insan olarak kaldı. Çok çalıştığı ya da üzüldüğü zamanlarda (ailesi yüzünden), durumu daha da kötüleşirdi. Hastalığının ne olduğunu tam olarak bilemiyoruz ama zayıf, yorgun ve tık nefesti.

İşiyle ilgili olmayan ziyaretçileri kabul etmezdi. "Flo'nun kendini yalnızlığa terk etme sistemi" yeğlenmiş bir yaşam biçimiydi.

Bunu söyleyen arkadaşı, sistem sözcüğünü özellikle kullanıyordu, çünkü Florence, inzivadaki bu yatalak yaşamını kendi kararıyla seçmişti. Görevini yapabilecek gücü, ancak böylece bulacağını biliyordu.

Her zamankinden fazla

Gerçekten de çalışıyordu. Birçok hükümet adamını ender görebildiği halde, onlardan sık sık uzun yazılar alıyordu. Bakanlardan biri, uzman öğüdü almak istediğinde Bayan Nightingale'e başvuruyordu.

Bir hükümet görevlisi, sağlık çizelgesi hazırlamak istediğinde, Florence'ın bir müsvedde yapmasını rica ederdi. Bu müsveddeyi hemen alacağını ve hiç bozmadan kullanabileceğini bilirdi. Florence artık, yalnızca sağlık ve hastane uzmanı değildi. Aynı zamanda, devlet daireleri ve yasama organlarıyla da ilgili düşünceler geliştirmişti.

Yatağının sessizliği ve huzuru içinde, yetki belgeleri, çizelgeler, notalar, mektuplar yazıyor ve elbette yönergeler belirliyordu. Yönetimle ilgili öylesine gelişmiş bir dehası vardı ki, ölümünden yıllar sonra bile onun ilerici önerileri kullanıldı. 1947 yılında, bir araştırma komitesi, Ordu Tıp Servisleri'nde, o zamanlarda uygulanan muhasebe sistemlerinin, yeni uygulananlardan çok daha iyi olduğunu ileri sürmüştü. Bu sistemi kimin kurduğu sorulduğunda, Florence Nightingale adı ordaya çıkmıştı.

Florence, kırk iki yaşındayken, yaşayacak fazla zamanı kalmadığını sanıyordu. Ne var ki, doksan yaşına değin yaşadı. Bu sürecin hemen hemen otuz yılı boyunca, ülkenin en güçlü insanlarından biriydi.

Karşıda: "Lambalı Kadın" günleri geride kalmış, Florence, huzurlu ve tombul bir kadın olmuştu. Ama hâlâ, hemşireler, ordu ve yoksullar için çalışıyordu. Hemşirelerine karşı olağanüstü derecede sevgi doluydu. Kırım Savaşı'nda askerlere gösterdiği aynı ilgiyi bu kızlara da gösteriyordu.

"İnsan onun yanındayken, yumuşacık sesi ve davranışlarını görüp, onun eğilmez iradesini anlayamıyor. Gücüne inanmak zor..."

Elizabeth Gaskell
İngiliz romancısı

Askerlerin yaşama koşulları, hastane binaları, hemşire eğitimiyle ilgili reformları sürüp gitti. Orada, sedirin üzerine uzanmış, hiçbir resmi görevi ya da sekreterlik hizmetleri olmadan, dünyayı değiştirecek reformlar yapıyordu.

Hindistan'daki ordu

Bir dönem, Hindistan ilgisini çekmeye başladı. Otuz yıl boyunca, bu projeyle ilgilendi. Oradaki Britanya ordusunun ve Britanya İmparatorluğu'nda yaşayan insanların sağlık koşullarının iyileştirilmesi gerekliydi. İstatistiklere göre, Hindistan'daki orduda ölüm oranı, bin kişiden altmış dokuzunun öldüğünü gösteriyordu. Bu ölümler, sıcak nedeniyle değil, lağım sorunları ve mikroplu sular nedeniyle gerçekleşiyordu. Askerler, tepsiler içinde yıkanıyorlardı. Kışlalar, tıka basa adam doluydu. Hastane mikropları dolu dizgin gidiyordu.

Hint askerlerinin durumu daha da beterdi. Adamların tayınları, kışlaları, tuvaletleri, yıkanma olanakları, mutfakları, hiçbir şeyleri yoktu. Yerli halk da korkuç bir pislik içinde yaşıyordu.

Florence, Hindistan'daki tüm sağlık sorunlarının iyileştirilmesi gerektiğini anladı. Bu çok zor bir görevdi. Yatağında, bu kez, daha öncekiler kadar mükemmel, iki bin sayfalık bir rapor hazırladı. 1864 geçip, 1865 başladı ama Hindistan'da hiçbir şey değişmedi.

Florence, yeniden umutsuzluğa düştü. Yardım almadan yerinden kıpırdayamıyor ama bu amaçlar için savaşmaktan vazgeçmiyordu. Sinirleri korkunç derecede bozulmuştu. Odada, bir başkasının olmasına, bir harekete ya da sese bile dayanamıyordu.

On üç ay sonra, kapalı odasında, Hindistan konusunda, yeni bir rapora başladı ve sonunda bir şeyler elde etti. Hindistan'da bir Sağlık Departmanı kuruluyordu.

Florence, o sırada, başka projeler üzerinde de çalışıyordu. Hemşireliğin örgütlenmesi, Yoksul Yasaları, hastane reformu, çocuk doğumları ve hemşire eğitimiyle ilgili birçok işi vardı. İş yükü gittikçe artmıştı ve hâlâ çok saygı görüyor ve etkili oluyordu. Kırk yedi yaşındaydı.

Düşkünlerevinin koşulları o kadar kötüydü ki, insanlar oraya girmektense doktor bile görmeden açlıktan ölüp gitmeyi yeğliyorlardı.

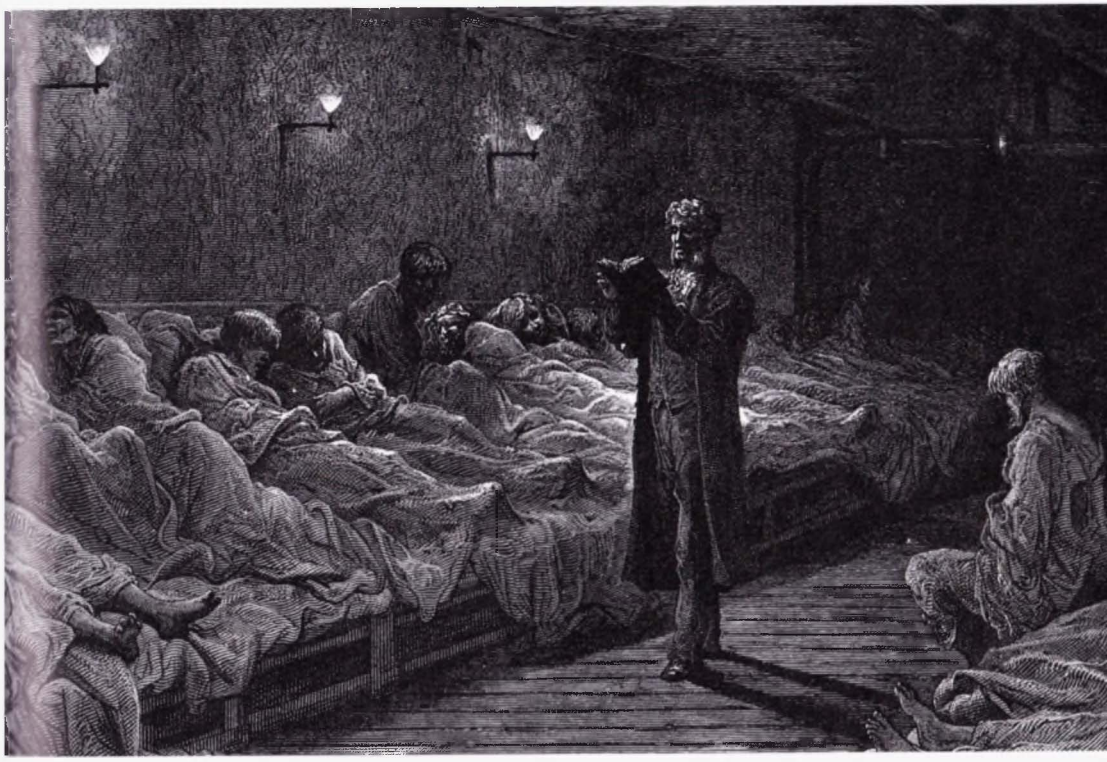

Düşkünlerevi reformu

Bir de düşkünlerevi sorunu vardı. 1864 yılının Aralık ayında, yoksul bir adam Londra'nın Holborn Düşkünlerevi'nde - "ilgisizlikten kaynaklanan pislik" sonucu ölmüştü. Florence, zavallı adamın ölümü nedeniyle Tanrı'ya dua etmişti, çünkü bu sayede Yoksul Yasaları Kurulu'na saldıracak değneği bulmuştu.

Britanya'da, düşkünlerevine gönderilme tehditi, yoksulların karabasanıydı. Victoria dönemi insanlarının inancına göre, bu tür yerler kötü olursa, insanlar oralara düşmemek için daha fazla çabalarlardı. Ne var ki, kötü hasat, hastalık, aile trajedileri ve yaşlılık, yoksulların, ne kadar kötü olursa olsun bu kurumlara gitmelerine neden oluyordu. Karı kocalar birbirinden ayrı evlere yerleştiriliyordu. Buradaki insanlar aşağılanıyor ve toplumun sırtında yük olarak görülüyorlardı. Yaşam koşulları korkunçtu.

Düşkünlerevi, yoksul ve kimsesiz insanlarla doluydu. Özürlü, ruh hastası insanlar, öksüzler ve öteki hastalarla bir arada, korkunç derecede pis koşullarda barındırılırdı. Florence, yıllarını, bu koşulları düzeltmek ve bu insanlara yardım edecek hemşireleri sağlamak amacıyla kampanyalar düzenleyerek geçirdi.

Fildes tarafından yapılmış, umutsuz yoksulların, yardım koğuşlarına alınabilmek için nasıl beklediklerini anlatan bir resim. Duvardaki yazılar, ressamın,bu üzgün, aç, soğuktan donmuş insanların sapabilecekleri kötü yolları ve işleyecekleri suçları anlatan yorumlardır. Florence, düşkünlerevi türünden kurumların islah edilmesiyle yakından ilgilenmişti.

En sonunda, 1865'te, Nightingale hemşireleri, gözlem ve deneyim yapma gerekçesiyle, Liverpool düşkünlerevinin revirine girebildiler. Florence, bir yasa çıkararak, bu evlerde reform yapılmasını sağlamak için Hükümet'e baskı yapmaya başladı.

Sonunda, 1867'de, Metropoliten Yoksul Yasası çıktı. Florence, öteki reformların yanı sıra, "Bir şeyler elde ettik. İki bin delinin başka yere nakli, ateşli hastalık ve çiçek hastalığına yakalanmış seksen kişinin ve kalan çocukların, düşkünlerevinden çıkarılmasını sağladık. Bu bir başlangıçtır, zamanla daha fazlasını yapacağız," diye yazıyordu. Kendisini, eskisinden de fazla zorluyordu.

Yeniden St.Thomas'a

Florence, 1872 yılı baharında, Nightingale Eğitim Okulu'nun standardının bozulmakta olduğunu ve yeni bir reform gerektiğini anladı. Hastaneye yakın oturarak, yaşamını okula ve hastaneye adamaya karar verdi.

Ne yazık ki, bu planı, anne ve babasıyla ilgilenmesi gerektiği için suya düştü. Ondan sonraki üç yıl içinde, zamanını ailesi ve Nightingale Okulu'nun yeniden örgütlenmesi arasında bölüştürdü.

10 Ocak 1874'te, babası merdivenden düşerek öldü. Omuzlarına çöken tüm aile yükü ve annesiyle ilgili sorunlar, onu çok yıpratıyordu. Babası için üzülürken şöyle yazmıştı: "Yaşamım, tümüyle yıkılmış durumda."

Daha sonraki sessiz yıllar boyunca, durmadan çalıştı. Nightingale Okulu'nu denetledi. Hemşirelerin elde ettikleri başarılar, onun için büyük sevinç kaynağı oluyordu. Dünyanın çeşitli yerlerinden gelen mektuplar, onu mutlu ediyordu. Çok başarı elde etmişti. Kadının rolü, tümüyle değişmişti. Sıradan askere bakış artık farklıydı. Çocuk doğumları, hastane binaları, yoksullara davranış - tüm bu önemli reformlar, onun sayesinde gerçekleşmişti.

Hindistan'da başarısızlık

Ne var ki, bir konuda başarısızlığa uğradığını hissediyordu. Hindistan konusunda. Dört yıl daha, bu konuda ayrıntılı çalışma yaptıktan sonra, anı defterine şöyle yazmıştı: "Keşke Hindistan için bir şeyler yapabilsem!"

Biyografisinde, Cecil Woodham Smith, diyor ki, 1879'a kadar, "O [Florence] büyük bir umutsuzluk yaşadı: Hindistan'da, ilerleme sağlanamamıştı. Yirmi yıllık çaba ve özveri sonucu bir şey elde edilememişti."

Oysa, Hindistan'daki her askeri tıp adamına yazmış ve onlara raporlarını göndermişti. Basit sağlık kuralları, temiz su sayesinde ordudaki ölümler azalmıştı. Ama Florence, sıradan insanın acılarını ve yoksulluğunu da omuzlarında bir yük olarak hissediyordu.

O yılın Haziran ayında, büyük destekçisi olan Hindistan Genel Valisi öldü ve Florence'ın çalışmaları rafa kaldırıldı. Sulama komisyonu bir türlü kurulamamıştı: On beş yıldır önerilen sağlık koruma sistemi başlatılamamıştı. Reformlar başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Derken, 2 Şubat 1880'de, annesi Fanny öldü. Florence, sonunda altmış yaşında, gerçekten özgür olabilmişti.

Karşı üstte: Florence Nightingale yaşlıyken, dingin ve güzel bir kadındı. Kişiliğinde en iyi iki özelliği taşıyordu - sağlamlık ve sevecenlik. Her zaman sevilmiş, hatta tapılmıştı. Birçok önde gelen politikacı ve genç hemşire, tam anlamıyla yaşamlarını Florence Nightingale'in amaçlarına adamışlardı.

Sonraları, 1879'da şöyle yazıyordu: Yaşamımın en zor döneminin ne zaman olduğunu bilir misiniz? Kırım Savaşı yılları değil. Sidney Herbert'la birlikte, Savaş Dairesi'nde, kimi zaman günde yirmi iki saat çalıştığımız günler de değil. En zor dönem, babamın ölümünden sonra yaşadığım beş buçuk yıldır."

Yine de, bu zor, berbat yıllar, eski kırgınlıkları silip götürmüştü. Zavallı Fanny'ye bakmak ve Parthe'ı daha iyi tanıma olanağı, Florence'ın onları sessizce kabullenmesine neden olmuştu. Onlara karşı nazik ve bağışlayıcı davranmıştı. Aile, ne zaman güven ve öğüt istese, onlara yardımcı olmuştu. O dönemlerde başarısız kaldığı noktalar bile, ailesini eskisi gibi rahatsız etmemişti.

Florence, uzun yıllarını amaçları uğruna harcadı. Zaman zaman başarısızlık duygusuna kapılsa bile yılmadı. Derken iyi haberler gelmeye başladı. Hindistan'daki reformlar yavaş yavaş benimseniyordu.

Florence, kendisini daha iyi hissetmeye başladı. Yine de randevusuz gelen hiç kimseyle görüşmüyordu.

Yaşamı boyunca, tıp alanında büyük değişikliklere tanık olmuştu -kloroform, eter, Lister'in antiseptik çalışmaları, Pasteur'ün mikroplarla ilgili açıklamaları gibi. Hastaneler değişmişti. Yaşamı ve çalışmaları, ülkeler arasında köprüler kurmuştu. Yetmiş üç yaşındayken bile, Chicago'da yapılacak Kadın Çalışmaları Sergisi'nde, bir konferans vermişti. Tüm yaşamı boyunca araştırma ve deneyimlerine dayalı olarak biriktirdiği bilgisi mükemmeldi.

Üsküdar'da geçirdiği günler çok uzaktaydı artık.

Yaşlılık yılları

Fırtınalı bir yaşamdan sonra, Florence Nightingale'in yaşlılık yılları mutlu ve huzurlu geçti. Sevdiği insanlar ve onu sevenler tarafından çevrilmişti.

Evinin yönetimiyle yakından ilgileniyordu. Evinde, beş kişilik bir hizmetkar grubuyla birlikte yaşıyordu. Ayrıca kişisel işlerini yapan özel hizmetçisi ve Londra'nın her köşesinden aldığı notları ve mektupları ona getirip götüren yaşlı bir ulağı vardı. Evi, elbette, en ufak ayrıntısına kadar son derece düzenli ve

Aşağı solda: Florence Nightingale'in son yıllarını geçirdiği yatak odası. Doksan yaşında öldü.

Aşağı sağda: Florence Nightingale'in son yıllarını geçirdiği Claydon House. Refah ve soyluluğun dünyasından gelmişti o. Dileseydi, yoksulları ve zavallıları görmeyebilirdi.

tertipliydi. Bütün vazolarda, her zaman taze çiçek bulunurdu. Bayan Nightingale'in çarşafları her zaman tertemizdi ve en iyi kalitede kumaştan yapılmıştı. Hemşire olacak kızları sorguya çeker, onların düşüncelerini sorar, karakter tahlillerini yapmaktan zevk alırdı.

O ve Parthe, artık eski sorunlarını geride bırakmışlardı. Parthe'ın yaşamının son yıllarında, Florence ona çok iyi bakmıştı. Parthe'ın gariplikleri karşısında, hiçbir zaman sabrı tükenmemişti.

1890'da, Parthe ölünce, ilerlemiş yıllara rağmen, cesaretini yitirmeyen Florence, Sağlık Ziyaretçileri projesinde çalışmaya başladı. Bir yandan da, halkın sorunlarını öğrenerek yardımcı olabilmek için, mektuplaşmayı sürdürüyordu.

Derken gözleri görmemeye başladı; hemen hemen kör olmuştu, yine de sağlıklı olduğu yıllardaki kadar yaşamayı seviyordu. Kırk yıl önceki, ürkek bakışlı sert yüzü, tombullaşarak yuvarlaklaşmıştı ve her zaman mutlu bir gülümseme taşıyor, mutluluğunu çevresine gösteriyordu. Artık, yaşamla ilgili umutsuz şeyler yazmıyor, ölümü özlemiyordu. 1895'te şöyle yazmıştı: "Yaşamak için ne çok neden var. Bir zamanlar acılar, başarısızlıklar, umutsuzluklar yüzünden çok zaman harcadım ama şimdi, yaşlılıkta, yaşam benim için daha değerli."

Uygun bir anıt

Yorulmaz Bayan Nightingale, yavaş yavaş ve sessizce soluyordu.

Kırım Savaşı sırasında ve daha sonraları birçok hastalıklar ve zorluklar yaşamış olan bedeni kolaylıkla teslim olmuyordu. 1901 yılında artık hiçbir şey göremez olmuştu. Kuzenlerinin çocukları yanına gelip ona yüksek sesle kitap okuyorlardı. O da karşılığında, onlara şiirler okuyor ve İtalya'daki o eski günlerde söylediği kadar tatlı bir sesle şarkılar söylüyordu.

Sonunda zihni bütünüyle perdelendi ve 1906 yılında evdeki hizmetkarlar, Hindistan Dairesi'ne, artık Bn. Nightingale'e sağlık konusuyla ilgili bilgi göndermenin yararsız olduğunu bildirdiler.

"Kızıl Haç"ın kurucusu ve Cenevre Anlaşması'nın yaratıcısı olarak biliniyorsam da, aslında bunlar bir İngiliz kadının başarısıdır. Bayan Florence Nightingale'in Kırım'da yaptıkları, benim 1859 savaşında İtalya'ya gitmem için esin kaynağı olmuştur."

Henry Dunant

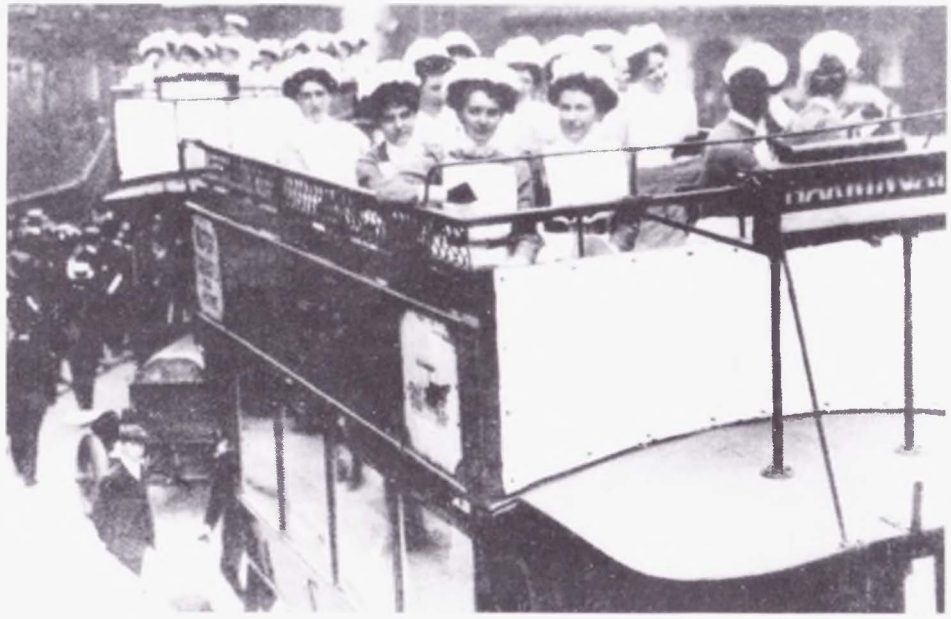
Kasım 1907'de, Kral VII. Edward, Florence Nightingale'e, liyakat nişanı verdi. Bu madalya, ilk kez bir kadına veriliyordu. Bu emri, Kral'ın adamlarından biri Florence'ın Londra'daki evine götürdü ama Florence, olup biteni pek anlayamadı. "Çok naziksiniz, çok naziksiniz," diyerek yeniden uykuya daldı.

1909'da, Yoksul Yasası Raporu sayesinde, Florence'ın o güne dek yaptıklarının, devam ettirileceğine ilişkin destek geldi. Mayıs 1910'da, Nightingale Hemşire Eğitim Okulu'nun jübilesi, New York Carnegie Hall'da yapıldı. O tarihe kadar, yalnız Amerika Birleşik Devletleri'nde binden fazla hemşire eğitim okulu açılmıştı. Bu toplantıda Florence'ın başarıları anlatıldı.

Ne yazık ki, Florence bunları duyamayacak durumdaydı. Giderek çöktü. 13 Ağustos 1910'da, doksan yaşındayken uykuya daldı ve bir daha uyanmadı.

İsteğine uyularak sessiz ve sade bir törenle, ailesinin Embley'deki evinin yakınlarına defnedildi. Naaşını, Britanya Ordu'sunun altı çavuşu taşıdı.

Yalnızca küçük bir haç, mezarını belirlemektedir. Bir anıt dikilmesini istememişti.

Otobüsler dolusu hemşire, Florence Nightingale'in, 1910'daki cenazesinde bulunmak için geldiler. Kuşkusuz, zamanının, en etkileyici ve en sevilen insanlarından biriydi.

Sözlük

Anestezik: Doktorun ameliyat yapabilmesi için, kişinin bayılmasını sağlayan ağrı dindirici ilaç.
Anglikan: Canterbury Başpiskoposu'nun başkanlığındaki İngiliz Kilisesi.
Dizanteri: Mikroplu su kullanımıyla yayılan bir başka mide hastalığı. Belirtileri, kanlı ya da balgamlı ishaldir.
Düşkünlerevi: Büyük Britanya'da, hemen her kentte ve bölgede, 1930'lara kadar varlığını sürdüren bu evlerde, yoksul insanlar yiyecek ve yatacak yer için çalıştırılırlardı. Florence'ın zamanında, bu evler, cinsiyete göre ayrıldığı için, eşler ve çocuklar birbirlerinden uzak kalıyor ve buluşmalarına izin verilmiyordu.
Haşarat: İnsanlara zarar veren bütün küçük böceklere verilen ad. Yiyeceklerimizi yiyen ve kirleten farelerle sıçanlardan pirelere, bitlere ve insan kanıyla beslenen öteki böceklere kadar geniş bir yelpazeyi içerir. Yıkama ve temizleme olanaklarının olmadığı her yerde bulunurlar.
İstatistik: Herhangi bir konuda genel bilgi elde edebilmek için yapılan olay ve sayı derlemesi. Florence, sağlık ve hastaneyle ilgili konularda, olayları ve sayıları anımsama ve biriktirme konusunda çok başarılıydı. Ve dünya yüzünde bunu yapan ilk kişiydi.
Kışlalar: Askerlerin yaşadığı büyük binalar. O yıllarda, bu binalarda, sağlıksız yaşam koşulları vardı.
Katolik: Papa'nın yönetimi altındaki Roma Kilisesi. Florence'ın zamanında, Katolik Kilisesi ile Anglikan Kilisesi arasındaki ilişkiler kopuktu. İki taraf da birbirlerine güvensizlikle bakıyorlardı.
Kolera: Kirli su kullanmaktan kaynaklanan ciddi bir mide rahatsızlığı. Belirtileri, mide krampları, ishal ve kusmadır. Florence'ın zamanında ölümcül bir hastalıktı.
Kraliyet Komisyonu: Toplumsal, eğitimsel birçok alanda, yasaların nasıl çalıştığını inceleyen, yetki veren, resmi bir devlet kuruluşu.
Kırım Savaşı: 1854 - 1856 yıllarında, Rus İmparatorluğu'na karşı, Büyük Britanya, Sardunya, Fransa ve Türkiye'nin birleşerek yaptıkları savaş. Rusya, Türk topraklarına saldırarak, Karadeniz kıyısındaki topraklarını genişletmek istiyordu. Savaşların çoğu, Kırım'da ve şimdi Bulgaristan topraklarında olan Varna yöresinde yapıldı.
Parthenope: Yunan mitolojisinden bir karakter. Deniz kızlarına benzeyen sirenlerden biriydi ve Yunan kahramanlarından biri ellerinden kurtulmayı başardığı için boğularak intihar etmişti. Anlatılanlara göre cesedi, Florence'ın ablası Parthenope'un doğduğu yer olan Napoli sahillerine vurmuştu.
Protestan: Papa'nın otoritesini kabul etmeyen Hıristiyanlar. Genellikle, Martin Luther ve John Calvin sistemlerine inanan kiliselere bağlıdırlar.
Sağlık koruma sistemi: Bugün bu sözler, daha çok kanalizasyon sistemi sağlama anlamına geliyor. Florence'ın zamanında ise, kamu sağlığını korumak için yapılan her şey demekti.
Salgın: Bulaşıcı bir hastalığın hızla yayılması.
Tifüs: Böcek ısırığıyla geçen yüksek ateşli bir hastalık. Belirtileri, yüksek ateş, deride mor lekeler ve korkunç baş ağrılarıdır.
Victoria Dönemi: Kraliçe Victora, Büyük Britanya'da, 1838 ile 1901 yılları arasında hüküm sürdü. Bu dönemin, davranışlarda, stillerde ve ilgilerdeki bazı tipik özellikleri Victoria Dönemi özellikleri olarak nitelendi.
Yarımada: Hemen hemen bir ada sayılabilecek bir kara parçası. Anakaraya dar bir bağlantısı vardır.
Yetki belgesi: Bir kişiye ya da gruba, yapacağı iş için izin veren belge. Kraliyet Yetki belgeleri, hükümdar tarafından verilirdi.

Bu Konuda Başka Kitaplar

Bull, Angela: *Florence Nightingale* (Londra- Hamish Hamilton, 1985)
Connor, Edwina: *A Child in Victorian London* (Victoria Londrası'nda Bir Çocuk) (Londra: Wayland, 1986)
Davey, Cyril: *Florence Nightingale - The Lady With the Lamp* (Florence Nightingale - Lambalı Kadın) (Londra: Lutterworth Press, 1956)
Holland, Lesley: *Working In A Hospital* (Bir Hastanede Çalışmak) (Londra: Batsford, 1983)
Hodgson, Pat: *Nursing* (Hemşirelik) (Çalışan Hayatlar Serisi) (Londra: Batsford, 1986)
Huxley, Elspeth: *Florence Nightingale* (Londra: Weidenfeld ve Nicholson, 1975)
Masson, Madeleine: *A Pictorial History of Nursing* (Hemşireliğin Resimli Tarihi) (Londra: Hamlyn, 1985)
Quennell, Marjorie ve C.H.B: *Everyday Things In England* (İngiltere'deki Gündelik Olaylar) 1851-1914 (Londra: Batsford, 1956)
Rawcliffe, Michael: *Finding Out About Victorian Social Reformers* (Victoria Döneminin Toplumsal Reformcularını Öğrenmek) (Londra: Batsford, 1987)
Rose, Lionel: *Health and Hygiene* (Sağlık ve Hijyen) [Past-into-Present series] (Londra: Batsford, 1986)
Stewart, Anne: *The Ambulance Woman* (Ambulans Kadın) (Londra: Hamish Hamilton, 1985)
———: *The Doctor* (Doktor) (Londra: Hamish Hamilton, 1985)
Woodham Smith, Cecil: *Florence Nightingale* (Londra: Constable, 1951) (Bu kitap, iyi bir referans kitabı olduğu kadar, çok iyi yazılmış bir yetişkin biyografisidir.)

St. Thomas Hastanesi yakınındaki
Florence Nightingale Müzesi'ni ziyaret etmeye çalışın.
2 Lambeth Palace Road
Londra SE1 7EW
İngiltere
Tel: (071) 620 0374

Önemli Tarihler

1820 12 Mayıs: Florence Nightingale, Floransa, İtalya'da doğar.

1837 7 Şubat: Florence, başkalarına yardımla "görev"lendirilir.

1844 Florence, hastalara yardım ederek çalışmaya karar verir.

1845 Florence, Salisbury sağlık kuruluşunda eğitim görmek ister ama aile karşı çıkar.

1846-53 Florence, hastaneleri ve sağlık koruma hizmetlerini gizlice inceler.

1847 Florence, hastalıktan sonra Roma'ya gider. Orada Sidney Herbert ve karısıyla tanışır.

1849 Richard Monckton Milnes, Florence'a evlenme önerir. Kasım ayında Florence, bir sinir krizinin eşiğindedir. Bracebridgeler, onu Mısır'a ve Yunanistan'a götürürler.

1850 Temmuz: Bracebridgeler, onun Kaiserwerth'de iki hafta kalmasını planlarlar.

1851 Temmuz: Florence, sonunda üç ay çalışmak üzere Kaiserwerth'e gider. Hemşirelik konusunda babasının onayını alabilmiştir.

1853 Nisan:Florence, bir özel hastanede idareci olarak çalışmaya başlar. Babası, ona aylık gelir bağlar.

1854 Britanya, Fransa ve Türkiye, Rusya'ya savaş açarlar.
Ağustos: Kolera salgını sırasında, Florence, Londra'nın Middlesex Hastanesi'nde gönüllü olarak çalışır.
Eylül: Müttefik orduları Kırım'a iner.
15 Ekim: Sidney Herbert (Savaş Dairesi Müsteşarı), Florence'ın, bir grup hemşire organize ederek, Üsküdar'a gitmesini ister.
5 Kasım: Grup, Üsküdar'daki Kışla Hastanesi'ne gelir.
Aralık: Ordunun levazım örgütü çalışamaz durumdadır. Florence, ordunun tıbbi gereksinimlerini sağlar.

1855 Florence, ordunun gereksinimlerini ve tıbbi malzemeyi sağlama yollarını, günde yirmi saat çalışarak hazırlar ve önerir.
10 Mayıs: Florence, Kırım ateşiyle yatağa düşer.
29 Ekim: Britanya'da, Nightingale Fonu kurulur.

1856 29 Nisan: Barış ilan edilir.
16 Temmuz: Son hasta Üsküdar Hastanesi'nden ayrılır.
28 Temmuz: Florence, İngiltere'ye döner ve ordunun sağlık kurumlarının iyileştirilmesi için çalışır.
Eylül: Kraliçe Victoria ile tanışır ve ordunun sağlık örgütüyle ilgili bir Kraliyet Komisyonu kurulmasını ister.

1857 5 Mayıs: Ordu sağlığı için Kraliyet Sağlık Koruma Komisyonu araştırma ve çalışma yetkisi alır. Florence, durmaksızın çalışır. Bu arada, "Sağlığı etkileyen Faktörler, Britanya Ordusu'nun Hastane Yönetimindeki Yeterliliği Konusunda Notlar" adındaki notlarını yazar.

1858 Parthe, Sir Harry Verney ile evlenir.
Aralık: Florence, "Notlar"ının, halka uygun versiyonunu yazar.

1859 Mayıs: Hindistan Sağlık Koruma sisteminin kurulması için yetki ister.
"Hastaneler Üzerine Notlar" yayımlanır.
"Hemşirelik Üzerine Notlar" yayımlanır.

1860 24 Haziran: Hemşireler için, Nightingale Eğitim Okulu açılır.

1861 2 Ağustos: Herbert ölür. Florence üzüntüden perişandır.
Bölge hemşireleri için Liverpool'da bir okul kurulur.
King's College Hospital'da, ebeler için Nightingale Eğitim Okulu kurulur.
1862-7 Florence, Ordu Sağlık Sistemi içindeki, muhasebe sistemleriyle ilgili çalışmalar yapıyor. Ordu Dairesi'nin, sağlıkla ilgili konularında, müsveddeler, yetki belgeleri, çizelgeler hazırlayan bir numaralı danışmanı olur.

1864 Ocak: Ötekilerle birlikte, "Hindistan Sağlık Koruma Hizmetlerinin İyileştirilmesi Konusunda Düşünceler" konulu raporu bitirir.
Şubat: Florence, hemşireleri, Liverpool Düşkünlerevi'nde çalışmaya gönderir.

1865 Şubat: Florence, düşkünlerevini iyileştirme konusunu ele alır.

1866 Kasım: Florence, düşkünlerevi reformu konusunda, genel hükümet araştırması yapılmasını ister.

1867 Mart: Büyük Şehir Yoksul Yasası kabul edilir.
Haziran: Nightingale Ebe Okulu'nun, bir salgın yüzünden kapanması sonucunda, Florence, çocuk doğumlarıyla ilgili istatistikler toplamaya başlar. Bu çaba, üç yıl sürer.

1870 Temmuz: Fransız-Prusya savaşı sırasında, Britanya Kızıl Haç örgütü kurulur. Florence, para toplamak için fonlar oluşturur. Yaptığı bu işlerden dolayı, daha sonra madalyalar alacaktır.

1872 Temmuz: Florence, ailesini ziyarete gider. Anne ve babasının yardıma ihtiyacı olduğunu görerek, yardıma karar verir.

1873 Nisan-Mayıs: Florence ile St. Thomas'tan bir cerrah, Nightingale okullarıyla ilgili yeni bir eğitim yöntemi geliştirirler. Florence, öğrencilerle daha yakından ilgilenmeye başlar.

1874 10 Ocak: Florence'ın babası ölür. Annesine bakmak durumundadır.

1876 Florence, bölge hemşireliği hakkında "The Times"a yazar. Bu yazı yeniden basılarak broşür gibi yayımlanır.

1877-9 Bu süre içinde, Hindistan'da kıtlık vardır. 1878-9 bu süre içinde Florence, sulama ve kıtlıkla ilgili gerçekler hakkında kampanya başlatarak sayısız makale ve mektup yazar.

1880 2 Şubat: Annesi ölür.
Nisan: Florence, bundan sonraki dört yılını, Hindistan'la ilgili kampanyalar için çalışarak geçirir.

1883 Parthe ağır hastadır. Florence, onun bakımını üstlenir.

1887 Hindistan: Toprak reformu ve sulama sistemi çabaları ilerleme göstermiştir: Ordu hastanelerinde, kadın hemşireler çalışmaya başlamıştır ve orduda, çeşitli sağlık programları uygulanmaktadır.

1890 Mayıs: Parthenope ölür.

1896 Florence, artık odasından hiç çıkmaz.

1901 Gözleri kör olmuştu: Komaya girmiş gibidir.

1907 VII. Edward, bir kadına verilen ilk liyakat nişanını Florence'a verir.

1910 13 Ağustos: Florence, uykusunda ölür.

İndeks

Alma, Nehir 25
Amerikan İç Savaşı 49

Balaclava 29,
  Savaşı 37, 41
Blackwell, Dr. Elizabeth 18
Britanya Ordusu 23, 24, 41
  Balaclava'da yenilgi 30
Britanya ordusunda levazım
    için Komisyon 42
  Kırım'daki levazım için
    Komisyon 38-9
  Tıp hizmetleriyle ilgili
    Komisyon 42
  Kırım'da zafer 23, 30

Cassandra 19-20

Deaconesses Enstitüsü
  Kaiserwerth 15, 17, 18, 19
    23
Dizanteri 32, 60
Düşkünlerevi reformu 53-4, 60

Hastane koşulları 13-14
Hasta Bayanların Bakımı
  Enstitüsü 21
Herbert, Sidney 16, 18, 42
  F.N.'i Üsküdar'a çağırır 27
  ölümü 49
Howe, Dr. Samuel 14

Inkerman Savaşı 30

Kangren 32
Karadeniz 24, 25
Kırım Savaşı 23-37, 38-9, 40-60
  zaiyat ve tedavi 25-7
  kolera salgını 24-5, 27
  barış ilanı 39
  Sağlık Komisyonu
    gönderilir 35
Kırım'a gönderilen Sağlık
  Koruma Hizmetleri
    Komisyonu 35
Kışla Hastanesi 27
  F.N. işe el koyar 32-4
  koşulları 27, 28-9
  ölümler 34
  reformlar 35
  Sağlık Komisyonu
    İncelemesi 35
  son hasta ayrılır 39
Kolera 25, 39, 60
Konstantinopolis 29

Lister, Joseph 56

Metropoliten Yoksul Yasası 54
Monckton Milnes, Richard 16

Nicholson, Henry 9, 14-15
Nightingale, Fanny (F.N.'in
  annesi
  ölümü 55-6
  F.N.'in planlarına karşı çıkar
    11, 14, 16, 18, 21
  F.N için planlar 9, 11
Nightingale, Florence
  ailenin karşı çıkışı 14, 16, 18,
    20, 21, 23
  aileyle barışma 54-5, 56, 58
  Amerikan İç Savaş'ında 49
  başarıları 55-59
  "Britanya Ordusu Üzerine
    Notlar" 43
  Cassandra 19-20
  doğumu 6
  Düşkünlerevi reformu 41,
    53-4
  hastanelerde çalışma kararı
    13
  "Hastane Üzerine Notlar"
    45
  hemşireler için eğitim okulu
    kurar 47
  "Hemşirelik Üzerine Notlar"
    47
  Hindistan için çalışır 41, 51,
    55, 56
  hükümet danışmanı 51
  ilk işi 21-3
  Kaiserwerth'e gider 17, 19
  Kırım'dan dönüş 39
  Kışla Hastanesi'ne gelir 28-30
  "Lambalı Kadın" 24, 25, 35-
    6, 40
  Liyakat nişanıyla
    ödüllendirilir 58-9
  matematik çalışır 11-12
  Mısır'a gider 16
  ordu reformu için çalışır 41-4
  ölümü 59
  Paris hastanelerini gezer 20-1
  sağlığı bozulur 16, 37, 45, 49,
    52, 58
  Sidney Herbert'la tanışır 16
  sivil hastaneler 45-6
  suçlanır 38-9
  Tanrı'dan gelen "çağrı" 9, 27
  ulusal kahraman 37, 40
  Üsküdar'a gider 28
  yaşlılık 56-9
Nightingale, Parthenope
  sağlığı bozulur 20, 58
  ölümü 58
  nişanlanır ve evlenir 45
  F.N.'in planlarına karşı çıkar
    14, 16, 18, 21
  F.N.'i destekler 27
Nightingale, William (F.N.'in
  babası) 11, 19
  F.N.'e gelir bağlar 21
  ölümü 55
Nightingale Fonu 37-8, 47
Nightingale Hemşireleri 47-8
  Düşkünlerevi için
    Liverpool'a giderler 53
Nightingale Eğitim Okulu 47-8,
  54, 59
  ABD'deki okulların sayısı
    59
  jübile 59

Pasteur, Louis 56

Raglan, Lord 34

St. Thomas Hastanesi 47, 55
  Eğitim Okulu kurulur 47
Stratford de Redclyffe
  Canning, Lord 29, 34
Sivastopol 23, 25, 34

Üsküdar 25, 33, 36, 40, 41

Verney, Sir Harry 45
  Parthenope ile evliliği 45
Victoria, Kraliçe 11, 41, 60

Yardım Rahibeleri 20, 27
Yoksullar Yasası 59

Florence Nightingale, çağdaş hemşireliğin kurucusudur. 1854 yılında, Kırım Savaşı sırasında yaralılar arasında dolaşırken, ona "Lambalı Kadın" adı takılmıştı.

Ama o, insanlık için bundan çok daha fazlasını yaptı. Güçlü, becerikli bir kadındı ve hastanelerde daha iyi koşullar sağlamak için verdiği mücadele, dünya çapında saygı kazanmasına neden oldu. Ailesi yıllarca hemşirelik yapmasını engelledi, çünkü o dönemde hemşirelerin kötü şöhreti vardı.

Florence Nightingale, bunları değiştirdi. Öncü bir araştırmacı ve Britanya'nın hastane uzmanı oldu. Reformlarına karşı çıkan askeri liderler ve devlet adamlarıyla mücadele etti. Elli yıl boyunca, hemşireler için ve toplumda acı çeken insanlar için çabaladı.

Öldüğü güne değin, birçok şey başarılmıştı. Hastaneler temizlenmiş, hemşirelik artık saygı duyulacak bir meslek haline gelmişti.

Bu dizideki kitaplar :

Abraham Lincoln
Albert Schweitzer
Bob Geldof
Charlie Chaplin
Dalai Lama
Eleanor Roosevelt
Florence Nightingale
Lech Walesa
Louis Pasteur
Mahatma Gandhi
Maria Montessori
Marie Curie
Martin Luther King
Mihail Gorbaçov
Nelson Mandela
Teresa Ana

ISBN 975-8030-06-X

İLKKAYNAK
KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ